

Öğretmenlerde Mesleki Rekabeti Ortaya Çıkartan Faktörler ve Mesleki Rekabetin Yansımaları

Mehmet Taner ÖZŞAHİN¹ ve Taner ATMACA²

Öz

Bu araştırmada, öğretmenlerin mesleki rekabetlerine etki eden faktörlerin incelenmesi ve mesleki rekabetin yansımalarının ortaya çıkartılması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel metodoloji geleneği içerisinde yapılandırılmıştır ve fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Çalışma grubunu "Maksimum Çeşitlilik ve Ölçüt Örnekleme"ne uygun olarak belirlenen, 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde Düzce'de resmi ve özel eğitim kurumlarında çalışan 16 öğretmen oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır ve içerik analizi ile çözümlenmiştir. Analizlerde MAXQDA programından yararlanılmıştır. Araştırmanın bulguları, rekabetin en yoğun yaşandığı branş olarak ilk sırada sınıf öğretmenliğini ikinci sırada okul öncesi öğretmenliğini göstermektedir. Rekabeti ortaya çıkaran faktörler; kişilik özellikleri, takdir görme ihtiyacı, veli profili, okul ortamı, sosyal medya paylaşımları, öğrenciden kaynaklı faktörler, mesleki özellikler, etiketlenme korkusu, mesleki doyum elde etme ve veli baskısı olarak görülmektedir. Mesleki rekabetin öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumlu yansıması, olumsuz yansımasına göre daha seyrek şekildedir. Velilere olumlu anlamda; değişim ve yenilik ile özveri şeklinde, olumsuz anlamda; öğretmenin işine karışma, kıskançlık ve huzursuzluk ile çocukları karşılaştırma şeklinde yansımaktadır. Rekabet, öğrencilere, olumlu anlamda; akademik başarıyı artırma ve motivasyon sağlama şeklinde; olumsuz anlamda üstün performans beklentisi, hayal kırıklığı ve yarışçı davranışlar şeklinde etki etmektedir. Öğretmenler arasındaki ilişkilere, olumlu anlamda paylaşımı artırma şeklinde, olumsuz anlamda; meslektaşlar arası ilişkilerin bozulması, birbirini küçümseme, etkinlikleri saklama ve birbirlerini taklit etme şeklinde yansımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki rekabet, Rekabetçi tutum, Eğitim örgütleri

The Factors that Reveal Professional Competition of Teachers and Reflections of Professional Competition

Abstract

This research aims to analyze the factors influencing teachers' professional competition and uncover the reflections of professional competition. The study is structured within the qualitative methodology tradition and utilizes a phenomenological design. The research sample consists of 16 teachers working in public and private educational institutions in Düzce during the 2022-2023 academic year, selected according to the "Maximum Diversity and Criterion Sampling" method. Data were collected using a semi-structured interview form and analyzed through content analysis. The MAXQDA program was used for analysis. The study indicates that primary school teaching ranks first, and preschool teaching ranks second as the discipline with the highest intensity of competition. The factors contributing to competition include personality traits, the need for recognition, parental profiles, the school environment, social media sharing, student-related factors, professional characteristics, fear of labeling, achieving professional satisfaction, and parental pressure. The positive impact of professional competition on teachers' professional practices is less frequent equaled to its negative impact. Concerning parents, competition is reflected positively through change, innovation, and dedication, while negatively it manifests as interference in teachers' work, jealousy, and comparing children. In terms of students, competition has a positive impact by increasing academic achievement and motivation, while negatively it leads to high-performance expectations, disappointment, and competitive behavior. Competition influences relationships among teachers by fostering positive sharing between them, but it has negative implications such as deteriorating collegial relationships, belittlement among colleagues, hiding activities, and imitating each other's activities.

Keywords: Professional competition, Competitive attitude, Educational organizations

Atf İçin / Please Cite As:

Özşahin, M. T. ve Atmaca, T. (2024). Öğretmenlerde mesleki rekabeti ortaya çıkartan faktörler ve mesleki rekabetin yansımaları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(3), 888-910. doi:10.33206/mjss.1329431

Geliş Tarihi / Received Date: 17.04.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 08.05.2024

¹ Öğretmen, MEB, ozsahintaner@gmail.com,

 ORCID: 0009-0000-1290-7644

² Doç. Dr. – Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi, taneratmaca@duzce.edu.tr,

 ORCID: 0000-0001-9157-3100

Giriş

Rekabetin, ulusal ve uluslararası araştırmalar ve yayınlarda farklı birçok tanımı mevcuttur. Güney (2004), rekabeti en genel haliyle ele alarak, en az iki birey ya da grubun ortak amaçlara aynı anda ulaşmaya çalışmaları olarak tanımlamıştır. Hays ve Bendersky (2015) rekabeti; belirli bir düzen ve ast st ilişkilerinin olduğu yapıdaki hırslı bireylerin, st basamaklara doğru çıkmaya çalışırken diğer bireylerle yaşadığı durum olarak tanımlamıştır. En güncel tanımlardan birisini de Gümüş ve Kanbur (2021) yapmıştır ve rekabeti, aynı ortamda bulunan canlılar arasında kendini gösteren rakiplerine karşı üstünlük kazanmaya çalışma süreci olarak betimlemişlerdir.

Rekabet, diğer tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütleri içerisinde de kendini giderek daha fazla hissettirmeye başlamış bir olgudur (Belfield ve Levin, 2002). Değişen eğitim sistemi ve yapısı, neoliberal ekonomi politikalarının etkisiyle daha fazla özelleşen ve kamusal bir hizmet olmanın dışında rekabet odaklı bir yapıya brnmştir (Teng vd., 2021). Okullarda rekabet, özellikle okul türleri arasındaki başarı farklılığından ve sınava dayalı eğitim sisteminin ortaya çıkardığı yapısal dönüşümden kaynaklı olarak kendini daha fazla göstermekte ve gerek okullar arasında gerekse öğretmenler arasında rekabet, eğitimin güncel bir olgusuna dnşmştir. Özellikle zel okulların içerisinde bulunduğu durum okullar arasındaki rekabeti daha da görünür hale getirmektedir. Bunun yanında kimi devlet okullarında öğretmenler arasında görülen rekabetçi davranışlar öğretmenlerin mesleki davranışlarının da giderek değişmesine yol açmaktadır. Rekabet günümüz örgütleri içerisinde kaçınılmaz bir olgu olmakla beraber rekabetin hangi amaçla ve nasıl ele alındığı da oldukça önemli bir konudur (Jabbar vd., 2022). Eğitim rgtleri içerisinde rekabet, niteliğin artırılması adına önemli ve yapıcı sonuçlar ortaya çıkartabileceği gibi kontrolsüz ya da aşırı rekabet çeşitli yıkıcı sonuçlar da ortaya çıkartabilmektedir. Rekabetin, daha iyi işleri ortaya çıkartabilmek adına meslektaşlar arasında dayanışma ve iş birliği içerisinde yürütüldüğünde okullarda kaliteli çalışmaların ortaya çıkartılmasına yardımcı olduğu ileri sürülebilir. Ancak dayanışma ve iş birliği olmadan, daha bencil düşüncelerle sergilenen rekabetçi davranışlar ise pedagojik açıdan olumlu sonuçlar üretememektedir (Johnson ve Johnson, 1982; Skon vd., 1981).

Rekabet, Köknel'e (1995) göre bireyin doğasındaki mevcut özellikleri sebebiyle ilkokulda arkadaşları ile girdiği süreci sonucunda öğrendiği doğal bir olgudur. Akbayırlı ve Aydın da (2000) bu durumu destekleyen ifadeler kullanarak rekabetin insanın ziyle alakalı olduğunu belirtmektedir. İnsanın özünde başarılı olmak isteği vardır. Dinamik bir yapısı olan birey toplumda başarılı ve saygın olmak için emek sarf eder. Kendi varlığını başkalarına benimsetmek ister. Aynı zamanda hem toplumun parçası olma hem de bireyselliğini koruma eğilimleri arasında gel-git yaşamaktadır. İşte bu durum bireyi rekabet etmeye iten en önemli ve ana özelliklerden biridir (Akbayırlı ve Aydın, 2000). Yenidünya'ya (2005) göre ise rekabet okul ve sonraki iş hayatında kişinin karşısına her zaman çıkabilen bir tavır olarak benimsenmelidir. Bireyler okulla tanıştukları yıldan itibaren birbirleri ile rekabet içerisine girmektedirler. Okul sürecinde okumayı öğrenme ile başlayan bu rekabet ileride sınavlarda kıyaslama, daha iyi okul kazanma, daha iyi bir meslek sahibi olma sekinde devam etmektedir.

Yaygın kapitalist sistemle birlikte eğitime ve bilgiye yüklenen anlam farklılaşmıştır. Yerleşik sosyal ve küresel düzen içerisinde birbirleriyle rekabet edemeyen okullar ve kurumlar önemini kaybetmeye başlamıştır. Bilgi artık sistem içerisinde aşırı rekabet ile yok olmama mücadelesi veren örgütlerin kullandığı bir kavram olmuştur. Bilginin anlam değiştirmesi; öğrencileri rekabete, pasifliğe ve bireyselliğe sürüklemiş ve sınava odaklanabilen bireylere dnştrmştir (Eroğlu, 2005). Eğitim süreci de neoliberal anlayıştan etkilenmiş ve özel okulları saygınlaştırmıştır. Aynı zamanda ğrenci, ğretmen, yönetici ve velilerin de görev, sorumluluklarını değiştirmiştir. Devletin sağladığı, herkesin eēit olarak aldığı eğitim yerine kişisel yararların ön planda tutulduğu, işletme olgularına dayanan bir eğitim yerini almıştır (Aksoy vd., 2017). Rekabetçiliğin eğitimde birçok yansımaları olmaktadır. Çocuklar ilkokulda okuma-yazma öğrenmeleriyle beraber rekabete başlamakta sonrasında not çabaları ile lise ve ardından niversiteye giriş hedefleri ile devam etmektedir. stnlğini ve başardığını kanıtlamak isteyen birey sürekli çabalamakta ve toplumda saygı görebilmek için yaşırmaktadır (Köknel, 1995). Eğitim sisteminde rekabet Cretsinger'e (2003) göre endişe meydana getirmektedir. nk kk yaşlardan itibaren rekabet içerisinde olan öğrenciler, derslerinde başarılı olabilmeleri için içsel ve dışsal birçok baskıya maruz kalmaktadırlar. Baskıları bazen yaşıtları, aileleri ve öğretmenleri bazen de içsel beklentileri sebebiyle kendisi yapabilmektedir. Sheridan ve Williams'ın (2011) 5-18 yaşlarındaki çocuklar, gençler ve öğretmenleri ile yaptığı bir araştırmada; ocuk ve gençler rekabeti eğitim hayatlarındaki olağan bir unsur olarak görürken öğretmenler ise rekabeti öğretime zarar veren bir durum olarak belirtmişlerdir. Ayrıca rekabetin öğrenme teşviğinde etkili olduğu ve eğer ğretim aşamalarında dengeli olarak kullanılır ise fayda da sağlayacağı araştırma sonuçları arasındadır.

Türkiye’de köklü değişimlerin görüldüğü 1980’li yıllarda globalleşmenin getirdiği politikalar eğitim sisteminin hedeflerini ve görevlerini değiştirmiştir (Okçabol, 2007). Bu süreçte rekabet, eğitim sistemini etkileyen öğelerden biri haline gelmiştir. Eğitim sistemindeki veliler, öğrenciler ve öğretmenler dahil herkes birbiriyle rekabet etmeye başlamıştır (Keskin, 2012). Rekabetçilik açıklamasında bulunan iyi ve önde olmak, başarmak Türkiye’de de haliyle önemsenen kavramlardandır. Türkiye’deki eğitim politikaları da bu kavramların önemini arttırmaktadır. Türkiye’de eğitim örgütlerinde rastlanan rekabetçi davranışların neden ve sonuçlarının daha iyi tespit edilebilmesi için şüphesiz daha fazla sayıda akademik çalışma yapılmalıdır (Akbayırlı ve Aydın, 2000). Okullarda yapılan merkezi sınavların dahi, öğretmenler arası rekabeti arttırdığı Çetin ve Ünsal’ın (2019) yaptığı araştırmada elde ettiği bulgular arasındadır. Ayrıca Kırkağaç ve Bayrak’ın (2019) yapmış oldukları araştırmada öğretmen performans değerlendirme sisteminin bir grup öğretmenlerde samimiyetsizlik ve rekabete yol açtığı, ilişkilere zarar verdiğini saptamışlardır. Rekabet ile ilgili çalışmalar (Hilk, 2013; Kolawole, 2008; Ladd ve Fiske, 2003; Skon vd., 1981; Zhao, 2015) çoğunlukla öğrencilerin rekabet ve işbirlikçi ortamlardaki tercih durumlarına ve süreçlerin sonundaki çıktılara odaklanmaktadır. Bu çalışmalarda öğrencilerin, işbirlikçi durumlarda rekabetçi durumlara göre daha sosyal, akademik başarıları yüksek, ruh sağlığı olumlu; bilgi düzeyi ile problem çözme becerileri ve benlik saygıları yüksek, benlik saygısı pozitif bireyler olduklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin kişisel farklılıkları ve karakteristik özellikleri okuldaki ve mesleklerindeki motivasyonlarını etkilemekte ve mesleğe ilişkin tutumlarını şekillendirebilmektedir. Çalışma isteği olarak da açıklanabilen motivasyon, çok boyutlu bir psikolojik kavramdır. Kişisel ve çevresel birçok psikolojik, sosyal unsurlar öğretmen motivasyonunu etkileyebilmektedir. Okul ortamında öğretmen motivasyonunu etkileyen faktörler; okullardaki rekabetçi ortam, öğretmenden sınava ya da sadece belli başlı diğer hedeflere yönelik davranmasını isteme, okuldaki gruplaşmalar, dedikodular, öğretmenler arası yardımlaşma ve iş birliğinin olmaması şeklinde sıralanmaktadır (Altan ve Özmusul, 2022). Zembat (2012) yaptığı araştırmasında öğretmen görüşlerini incelemiş ve öğretmenlerin birbirleri ile bilgi paylaşımı yapılmamasının aralarındaki rekabetten dolayı olduğunu belirtmiştir.

Rekabetin, öğretmenlerin iş birliği yapmasını engellediği bulgusuna da ulaşmıştır. Daha önce birbirini tanıyan ve benzerlik taşıyan kişi ve grupların birbirleriyle girdiği rekabetin seviyesi çok büyük olarak görülmektedir (Kilduff vd., 2010). Kişilerin birbirleri ile rekabet etme nedenleri; para, terfi, statü ve ün olarak görülmektedir. Bir kurumda rekabet bireysel olabileceği gibi rekabetçi havadan dolayı sistemsel de olabilmektedir. Benzer konumda görev yapan kişilerin davranış biçimleri, karşıdaki kişinin bulunduğu konuma göre değişmektedir. Düşük ve orta statülerde çalışan bireylerin davranışları benzer özellikler taşıırken üst statüdeki bireylerde davranışlar farklılaşmaktadır. Üst konumda çalışan bireyler, rekabetçi tutuma sahip iş arkadaşlarıyla çalışmayı istemeyip iş birliği içerisinde bulunan arkadaşlarıyla çalışmayı istemektedirler. Diğer konumlardaki çalışanlarda durumun bu şekilde olmadığına rastlanılmaktadır (Schrock vd., 2014). Ayrıca yüksek statüye sahip kişiler, rekabetçi tutuma sahip çalışma arkadaşlarından ziyade iş birliği davranışlarına sahip arkadaşlarından feyz almayı istemekteler iken alt ve orta konumdaki görevliler bu etkileşime sahip değillerdir (Spataro vd., 2014).

Bir öğretmenin mesleğine karşı sahip olduğu inanç ve tutumu, öğrencilerinin deneyimlerini, öğretim faaliyetlerini, toplumdaki yerlerini belirlemede çok önemli bir etkidir (Yılmaz vd., 2011). Öğretmenlerin, öğrencilerine yönelik rekabetçi tutuma sahip olmaları, öğrencilerini not veya farklı kıstaslarla birbirleri ile yarıştırmaları, öğrencilerinin sosyal ve akademik hayatlarında önemli etkiler bırakmaktadır (Kahveci, 2021). Bu etki yapılan araştırmaların birçoğunda olumsuz bir etki olarak görülmektedir (Lam ve Seaton, 2016). Ateş ve diğerleri de (2019) aynı şekilde yaptığı araştırmalarında rekabetçi tutuma sahip öğretmenlerin genellikle öğretmen otoritesine dayalı ve geleneksel yöntemle görevini yerine getirdiği ve bunun olumsuz etkileri olduğunu belirtmektedirler.

Okullarda yapılan merkezi sınavlar sonucundaki başarılar, sınıflar ve dersler arasında karşılaştırılmaktadır. Kıyaslanan sonuçların öğretmen başarıları ile ilişkilendirilmesi, merkezden uzak okullar da dahi öğretmenler arasında rekabet oluşmasına, yarışma ve rekabet ortamı hazırlanmasına, iş birliğinin azalmasına ve ilişkilerin zayıflamasına sebep olmaktadır (Buyruk, 2014). Öğrenciler yapılan merkezi sınavlardan başarısız olduklarında, öğretmenlerin etkililiği hemen tartışılmaya ve sorgulanmaya başlanmaktadır. Ardından öğretmenler de kendilerinin etkili olup olmadığını düşünerek endişe geliştirmektedir. Bu yüzden merkezi sınavların öğretmenler arasında rekabete yol açtığı görülmektedir (Fitzgerald, 2015).

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabet, eğitim alanında rekabetçi tutumların ve bu tutumları etkileyen faktörlerin incelenmesini kapsayan bir konudur. Bu bağlamda, meslektaşlar arasında rekabetin hem olumlu hem de olumsuz etkileri olduğu görülmektedir. Öncelikle, mesleki rekabetin olumlu etkileri göz önüne alınmalıdır. Rekabet, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini teşvik edebilir ve daha iyi bir öğretim pratiği için çaba göstermelerini sağlayabilir. Yüksek performansı hedefleme ve başarıyı artırma motivasyonu, öğretmenler arasındaki rekabet, mesleki yenilikleri ve en iyi uygulamaları paylaşmalarını teşvik edebilir. Rekabetçi tutumlar, öğretmenlerin kendilerini sürekli geliştirmeleri ve mesleki becerilerini ilerletmeleri için bir itici güç olabilir. Ancak, mesleki rekabetin olumsuz etkileri de göz ardı edilmemelidir. Rekabet, iş birliği ve dayanışma kültürünün zayıflamasına yol açabilir ve meslektaşlar arasında güvensizlik ve bölünmeye neden olabilir.

Rekabetçi tutumlar, öğretmenler arasında stres ve kaygıyı artırabilir, iş doyumunu ve çalışma ortamı kalitesi üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabilir. Ayrıca, rekabetçi bir ortamda, bilgi ve kaynakların paylaşımı azalabilir ve öğretmenler arasında farklılık ve çatışmalar ortaya çıkabilir. Öğretmenler arası mesleki rekabeti etkileyen faktörlerin anlaşılması, bu alanda yapılacak politika ve uygulamaların geliştirilmesi açısından önemlidir. Öğretmenlerin rekabetçi tutumlarını etkileyen faktörler arasında öğretim kurumu koşulları, yönetsel politikalar, kariyer fırsatları, performans değerlendirme sistemleri ve mesleki destek mekanizmaları gibi unsurlar yer alabilir. Bu faktörlerin etkisi, öğretmenlerin rekabetçi tutumlarını nasıl şekillendirdiğini anlamak için dikkatlice incelenmelidir. Yapılan araştırmalarda öğrenciler, okul türleri, diğer (sağlık, finans, spor vb.) sektörlerdeki örgütler arasındaki rekabetin düzeyi, etkileyen faktörler ve farklı değişkenlerle arasındaki ilişkinin incelendiği görülmüştür (Koroğlu, 2008; Malkoç ve Erginsoy, 2008; Üresin, 2012; Yenidünya, 2005). Ancak öğretmenlerin mesleki rekabetlerini, rekabetçi tutumlarını, bunlara etki eden faktörleri, rekabetin yansımalarını, gerekliliğini araştıran bir çalışmaya literatürde rastlanmamıştır.

Eğitimde, daha da özelinde öğretmenler arasında rekabetin ne gibi sonuçlar ortaya çıkardığını görmek pratikteki uygulayıcıların mesleki tutumlarını belirlemede fayda sağlayacak çıktılar üretebilir. Bundan dolayı, literatürdeki diğer çalışmalara ek olarak bu çalışmanın bazı eksiklikleri gidereceği tahmin edilmektedir. Bu araştırmanın genel amacı, öğretmenler arasında mesleki rekabete etki eden faktörleri ve bunların öğretmenlere, öğrencilere ve okula yansımalarını incelemektir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- Öğretmenlerin mesleki rekabetlerine etki eden faktörler nelerdir?
- Mesleki rekabetin okula ve öğretmenler arasındaki ilişkiye, sınıf içindeki pratiklere yansımaları nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabetin nasıl deneyimlendiği ve bu deneyimin nasıl anlamlandırıldığını, öğretmenler için mesleki rekabetin ne anlam ifade ettiğini ortaya çıkartabilmek için bu araştırmada nitel metodoloji geleneği içerisinde yer alan fenomenoloji deseni tercih edilmiştir. Fenomenoloji deseni, olguyu deneyimleyenlerin deneyimlenen yükledikleri anlamları ve özünü açığa çıkarmayı amaçlamaktadır (Merriam, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemi çeşitlerinden “Maksimum Çeşitlilik ve Ölçüt Örnekleme”ne uygun olarak belirlenmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesinin amacı, küçük bir örneklem oluşturmak ve örneklemin incelediği soruya taraf olma olasılığı yüksek bireylerin çeşitliliğini en fazla yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim öğretim yılı içerisinde Düzce Millî Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı resmi ve özel eğitim kurumlarında farklı kademe ve branşlarda görev yapan 16 öğretmen oluşturmaktadır. Bu bağlamda farklı okul türlerinde ve kademelerinde görevli, farklı mesleki deneyim süresine sahip, farklı sosyoekonomik bölgelerde çalışan, farklı cinsiyetlerden araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Mesleki Kadem (Yıl)	Çalışılan Kademe	Lise Türü	Okul Türü	Branş	Çalışılan Okuldaki Öğretmen Sayısı	Çalışılan Okuldaki Öğrenci Sayısı	Okulun Velilerinin Sosyoekonomik Düzeyi	Sınıf Öğretmenlerinin Okuttuğu Sınıf Düzeyi
Ö1	Kadın	30	7	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğ.	5	1-100	Orta	2. Sınıf
Ö2	Erkek	34	10	Ortaokul	-	Devlet	İngilizce	18	101-250	Orta	-
Ö3	Kadın	35	10	Ortaokul	-	Özel	Fen Bilgisi	26	251-500	Yüksek	-
Ö4	Kadın	29	6	Okul Öncesi	-	Devlet	Okul Öncesi	27	101-250	Düşük	-
Ö5	Erkek	33	10	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	6	1-100	Düşük	4. Sınıf
Ö6	Kadın	35	12	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	7	1-100	Düşük	1. Sınıf
Ö7	Kadın	37	14	Okul Öncesi	-	Özel	Okul Öncesi	10	101-250	Yüksek	-
Ö8	Kadın	33	11	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	12	101-250	Düşük	1. Sınıf
Ö9	Erkek	38	7	Ortaokul	-	Devlet	Din Kültürü	13	101-250	Düşük	-
Ö10	Kadın	34	11	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	57	751-1000	Orta	2. Sınıf
Ö11	Kadın	30	6	Lise	Fen	Devlet	Matematik	26	251-500	Orta	-
Ö12	Kadın	32	10	Lise	Meslek	Devlet	Edebiyat	130	1001+	Düşük	-
Ö13	Kadın	34	12	Lise	Anadolu	Özel	Matematik	25	251-500	Yüksek	-
Ö14	Kadın	39	8	Ortaokul	-	Devlet	Sosyal Bilgiler	14	1-100	Yüksek	-
Ö15	Erkek	36	13	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	6	1-100	Düşük	3. Sınıf
Ö16	Erkek	35	12	İlkokul	-	Devlet	Sınıf Öğr.	8	101-250	Düşük	4. Sınıf

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Mesleki rekabet olgusuna yönelik öncelikle literatürde mevcut olan çalışmalar incelenmiş ve literatür destekli pilot görüşme formu hazırlanmış, eğitim yönetimi alanında uzman bir öğretim üyesinden geri bildirim alınmıştır. Öncelikle bir öğretmenle pilot görüşme yapılmış ve elde edilen sonuca bağlı olarak diğer öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Geri bildirim neticesinde bazı sorularda revizyona gidilmiştir. Görüşme formunda toplam 11 soru bulunmaktadır. Sorular hazırlanırken, Patton'un (2018) önerisi ile yanıt verecek katılımcılara herhangi bir yönlendirme yapmayacak şekilde olmasına ve aynı anda birden fazla soruya yer verilmemesine dikkat edilmiştir. Bazı örnek sorular şöyledir:

- Sizce öğretmenler arasında mesleki rekabet var mı? Varsa hangi branşlarda bunu daha çok görüyorsunuz?
- (Sonda soru) Öğretmenler neden mesleki rekabet içindeler? Öğretmenleri mesleki rekabete yönlendiren faktörler nelerdir?
- En çok gözlemlediğiniz mesleki rekabetçi davranışlar nelerdir?
- Mesleki rekabet size, meslektaşlar arası ilişkiye, öğrencilere ve okula nasıl yansımaktadır?

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri, 2022-2023 eğitim öğretim yılı Güz döneminde Düzce il merkezinde görev yapan öğretmenlerden elde edilmiştir. Araştırmada veri edinmek için görüşme formunun uygulanabilmesi için Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü aracılığı ile Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'ndan (20/10/2022 tarih ve 2022/422 sayı) araştırma etik izni alınmıştır. Ayrıca veri toplamak amacıyla da Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden resmi izin alınmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu doğrultusunda öğretmenlerden ses ve yazı kaydı alınarak yaklaşık 20 dakika süren görüşmeler yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizinden yararlanılmıştır. Bu araştırmada verileri kategorize etmek, kodlamak ve görselleştirmek için MAXQDA Plus 2022 nitel veri analiz programından yararlanılmıştır.

İnanırcılık ve Aktarılabirlik

İnanırcılık, nitel araştırmanın bir güvenilirlik kriteridir ve araştırma sonuçlarının doğruluğunu ve güvenilirliğini değerlendirir. Bir araştırmanın inanırcı olması, araştırmanın gerçekçi, tutarlı ve güvenilir bir şekilde yapıldığını gösterir. İnanırcılık, araştırmada kullanılan veri toplama yöntemlerinin ve analiz sürecinin güvenilirliğini, araştırmacının etkilerini ve önyargılarını en aza indirmeyi, katılımcıların görüşlerini doğru bir şekilde temsil etmeyi sağlamayı içerir (Merriam, 2013). Araştırmanın inanırcı olması,

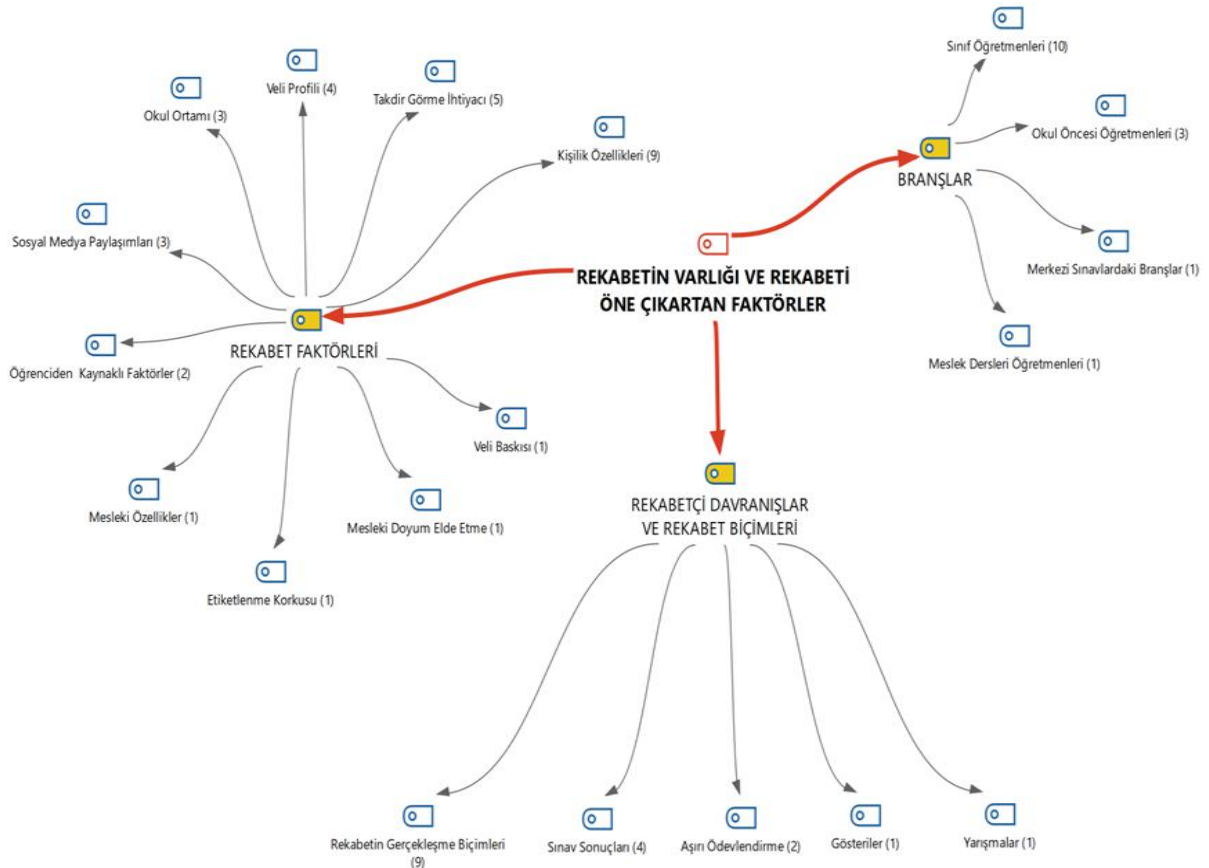
diğer araştırmacılar ve okuyucular tarafından da kabul edilebilirliği artırır. Bu doğrultuda, veri toplama sürecinde katılımcılarla güven temelli bir ilişki kurulmuş ve araştırmanın amaçları ve yöntemleri hakkında açık ve net bilgiler sağlanmuştur. Araştırmanın etkilerini ve önyargıları en aza indirmek için araştırmacının özne etkileri ve önyargılarından kaçınılmış ve katılımcıların görüşlerini tarafsız bir şekilde yansıtılmaya çalışılmıştır. Aktarılabirlik ise nitel araştırmanın bir geçerlilik kriteridir ve araştırma sonuçlarının başka durumlara, bağımlara veya katılımcılara genellenme kabiriyetini ifade eder (Merriam, 2013). Aktarılabirlik, araştırma bulgularının ve sonuçlarının başka benzer durumlarda da geçerli olup olmadığını anlamaya yöneliktir. Araştırmanın hedef kitlesi olan öğretmenlerin dışında, benzer durumda olan diğer öğretmenler ve eğitim paydaşları da bu çalışmadan yararlanabilecektir. Bu nedenle, örneklem seçimi sürecinde dikkatli olunmuş ve öğretmenlerin çeşitli özelliklere sahip olmaları sağlanmuştur. Ayrıca, araştırma süreci ve bulgularının detaylı bir şekilde raporlanması, başka çalışmalarda kullanılabilirliği artırmaktadır.

Bulgular

Araştırmanın nitel verileri toplam on altı katılımcı öğretmen, yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuş ve toplam iki tema belirlenmiştir. Bu temalar sırasıyla “Rekabetin Varlığı ve Rekabeti Öne Çıkartan Faktörler”, Rekabetin Yansımaları” şeklindedir.

Tema 1: Rekabetin Varlığı ve Rekabeti Öne Çıkartan Faktörler

İlk tema olarak Rekabetin Varlığı ve Rekabeti Öne Çıkartan Faktörler belirlenmiştir. Bu temanın altında üç alt tema vardır: Rekabetçi Branşlar, Rekabet Faktörleri ve Rekabetçi Davranışlar ve Biçimleri. İlk alt temanın altında dört kod yer almaktadır. Bu kodlar, sıklık sırasına göre sınıf öğretmenleri, okul öncesi öğretmenleri, merkezi sınavlardaki branşlar ve meslek dersleri öğretmenleri şeklindedir. İkinci alt temanın altında rekabet faktörleri yer almaktadır ve sıklık durumuna göre kişilik özellikleri, takdir görme ihtiyacı, veli profili, okul ortamı, sosyal medya paylaşımları, öğrenciden kaynaklı faktörler, mesleki özellikler, etiketlenme korkusu, mesleki doyum elde etme ve veli baskısı kodları mevcuttur. Üçüncü alt tema rekabetçi davranışlar ve rekabet biçimleridir. Bu alt temanın altında sıklık sırasına göre rekabetin gerçekleşme biçimleri, sınav sonuçları, aşırı ödevlendirme, gösteriler ve yarışmalar kodları mevcuttur. Ana tema, alt temalar ve kodlara ait “Hiyerarşik Kod-Alt Kod Modeli” Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Rekabetin Varlığı ve Rekabeti Öne Çıkartan Faktörler Temasına Ait Alt Tema ve Kodlar**Branşlar**

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre bazı branşlarda rekabetin daha yoğun olduğu görülmektedir. Bu branşlar arasında sınıf öğretmenliği ilk sırada ifade edilmiştir. Sınıf öğretmenleri arasında yaşanan rekabet kullanılan materyaller, okuma-yazma öğretimi süreçleri, çeşitli sosyal etkinlikler olarak ortaya çıkmakta ve ağırlıklı olarak sosyoekonomik olarak orta ve üstü insanların tercih ettikleri okullarda kendini fazlasıyla göstermektedir. Bu bağlamda bazı katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

Öğretmenler arasında mesleki rekabet olduğunu düşünüyorum. Sınıf öğretmenleri arasında daha çok olduğunu düşünüyorum. (Ö1)

Mesleki rekabet daha çok sınıf öğretmenliği arasında var çünkü görev ve sorumlulukları yönünden ve beklenti yönünden ortak özellikleri aynı. (Ö5)

Rekabet vardır. Sınıf öğretmenliğinde rekabeti daha çok görüyorum. (Ö15)

Sınıf öğretmenleri arasında bazı okullarda yer alan “öğretmen seçme” gibi uygulamalar zaman zaman “popüler öğretmen” kavramını ortaya çıkarmaktadır ve bu tür gelişmeler mesleki rekabeti artırabilmektedir. Benzer bir durum okul öncesi öğretmenleri arasında da yer almaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen çeşitli etkinlikler zamanla mesleki dayanışmadan çok veli memnuniyetini ve takdirini çekebilen öğretmen beklentisine dönüşmekte ve bu durum rekabet halini alabilmektedir. Aşağıda bu yönde bazı görüşlere yer verilmiştir:

Bence vardır daha çok okul öncesi ve sınıf öğretmenleri arasında var. (Ö10)

Okul öncesi branşında rekabet daha fazla bence. (Ö4)

Rekabetin kendini şüphesiz ki en çok gösterdiği branşlar arasında özellikle merkezi sınavlarda ağırlığı olan branşlar gelmektedir. Türkiye’de bazı branşların merkezi sınavlardaki ağırlıkları o derse ve dersin içeriklerine daha fazla önem atfedilmesine yol açmaktadır ve bu derslerin öğretmenleri arasında kendi branşlarındaki başarının sembolik değeri artmaktadır. Merkezi sınavlar Türkiye’de oldukça eleyici ve neredeyse öğrencinin kaderini belirleyici konumdadır ve bu durum rekabet düzenini beslemektedir. Bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

Öğrencilerin liseye giriş sınavlarında sorumlu oldukları ana branşlar (özellikle sayısal) rekabetin en çok hissedildiği alanlar bence. (Ö2)

Evet var. Matematik ve Edebiyat branşlarında. (Ö13)

Evet var. Matematik, fizik. (Ö11)

Rekabet Faktörleri

Öğretmenler arasında rekabeti ortaya çıkartan ve sürdüren pek çok faktör söz konusudur. Bu faktörlerin bir kısmı öğretmenlerin kendisi ile bir kısmı okul ortamı ve kültürüyle, bir kısmı da veli ve öğrencilerle ilgilidir. Bunların dışında da faktörlerden söz etmek mümkündür. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, rekabetin gerisinde öğretmenlerin kişilik özelliklerine işaret etmiştir. Kimi öğretmenlerin yarışmacı ve hırslı kişilik-karakter özelliklerinin rekabeti beslediği düşünülmektedir. Bu yönde bazı görüşlere aşağıda değinilmiştir:

Rekabeti kimi zaman açık, kimi zaman gizli olarak yapıyorlar. Bunu da öğretmenlerin kişilik özelliklerine yoruyorum (Ö1)

Rekabet duygusu onların kişiliğini yansıtıyor olabilir (Ö1)

Öğretmenlerin kendi kişilik özelliklerinden dolayı olduğunu düşünüyorum. (Ö14)

Kişilik özellikleri, insanların doğuştan getirdiği ya da sonradan edindiği birtakım özellikleri ifade etmektedir ve kimi öğretmenlerin bu özellikleri mesleğe bakış açıları ve buldukları ortamdaki şartlarla birleşince daha rekabetçi tutum ve davranış içerisinde olabilmektedirler. Araştırmaya katılan bazı öğretmenlere göre ise kimi öğretmenlerin rekabetçi davranışlarının gerisinde takdir edilme ve beğenilme arzusu yatmaktadır. Bu bağlamda bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

Karıyadaki insan kişilik özelliklerine göre farklılık gösterebilir bu durum elbette ancak genelde rekabetçi davranışlar paylaşımı etkileşimi kapatarak daha iyi öğretmen desinler diye yapılan davranışlar oluyor. (Ö4)

İnsan doğası gereği bir kere hep en iyiyi en önde olmak ister. Velilerin gözünde tercih edilen, müdür tarafından takdir edilen zümre bazında önder olmak ister. (Ö15)

Zümreler birbirinin kayusunu kazıyorlar. Sınıfta yaptığı etkinlikleri yaymak yerine gizlemeyi tercih ediyorlar. Daba çok fotokopi verme gereği duyuyorlar. Bazı öğretmenler daha çok sosyal etkinliklerle uğraşarak müdür tarafından takdir edilmek için bu yöne ağırlık veriyorlar. (Ö15)

Rekabet, öğretmenlerin özelliklerinden ve pedagojik pratiklerinden kaynaklandığı gibi veli profilinden de kaynaklanabilmektedir. Veli beklentisinin özellikle sınav başarısı üzerine yoğunlaştığı ve akademik çalışmaların gözde olduğu günümüz eğitim sistemini dikkate aldığımızda kimi velilerin öğretmenlerden rekabeti gizli ya da açık talep ettiği görülmektedir. Bu yönde bir görüşe aşağıda yer verilmiştir:

Özel okullarda özellikle okul ve veli profili, müdürün zorlaması gibi nedenler rekabete etki ediyor. (Ö7)

Velilerin özellikle özel okullarda ve gözde devlet okullarında “yarışmacı” kültürü besleyen beklenti ve talepleri kimi öğretmenler arasında rekabetçi davranışların artmasına yol açmıştır. Bununla beraber okul ortamı ve kültürü de rekabeti besleyen ve ortaya çıkartan faktörler içerisinde sıralanmaktadır. Paylaşımçı ve dayanışmacı okul kültürü yerine rekabeti ve yarış destekleyen okul iklimi ve kültürünün bir sonucu olarak yoğun rekabetçi mesleki davranışlara öğretmenler arasında rastlanabilmektedir. Bunun yanında son zamanlarda özellikle sosyal medya kültürünün etkisiyle etkileşim ve beğeni alabilmek ve sosyal medya takipçilerine yönelik içerikler üretebilmek adına da rekabetin ortaya çıktığı vurgulanmaktadır. Örneğin bazı katılımcılar şu sözleri ifade etmektedir:

Daha çok velilere ve sosyal medyada beğeni toplayacak şekilde etkinlikleri envirmiş şekilde birbirilerini aralarında okul içinde yapılan rekabet dışında bu rekabetin artık sosyal medyaya taşındığını düşünüyorum (Ö4)

Rekabet sosyal etkinlikler, verilen ödevler, sosyal medya gibi etmenler de açık açık sergileniyor. MEB ve İl Mem'ler buna teşvik ediyor. (Ö5)

Fotoğraflayıp sosyal medyada paylaşmak da bir rekabet örneği. (Ö3)

Özel okullarda özellikle okul ve veli profili, müdürün zorlaması gibi nedenler rekabete etki ediyor. (Ö7)

Kimi öğretmenler kendi istekleri ile sosyal medya için içerik üreterek paylaşım yaparken kimi okullarda ise okul idareleri ya da daha üst eğitim yöneticileri tarafından paylaşımların istendiği görülmektedir. Bu durum daha fazla etkileşim, daha fazla beğeni ve paylaşım yapabilmek konusunda öğretmenler arasındaki rekabeti artırabilmektedir. Öğretmenler arasında rekabeti çoğaltan ya da ortaya çıkartan nedenlerden birisi de öğrencilerin özellikleri olabilmektedir.

Özellikle sınavla öğrenci alan okullarda başarı beklentisinin fazlalığı ya da sosyoekonomik olarak seçkin grupların olduğu sınıflarda ve okullarda mesleki rekabet kendini daha fazla gösterebilmektedir. Bununla birlikte “mesleki yeterlikler” gibi kimi mesleki özelliklerin de etkisi söz konusu olabilmektedir. Katılımcı kimi öğretmenlere göre ise mesleki rekabet bazı öğretmenlere mesleki doyum sağlamaktadır ve bundan dolayı rekabet ortaya çıkabilmektedir. Örneğin bir görüşe aşağıda yer verilmiştir:

Bence öğretmenler rekabetle kendilerini ön plana çıkararak mesleki doyuma ulaştığını düşünebilir. (Ö1)

Kimi öğretmenlere göre ise velilerin baskısı mesleki rekabeti ortaya çıkarmaktadır. Bu konuda bir öğretmenin görüşüne aşağıda yer verilmiştir:

Velilerin öğretmen seçimi, anasınıflarında öğrencinin sınıfının kolayca değişebilmesi ister istemez daha çok rekabet etmesine neden olur. Veliler tarafından tercih edilen öğretmen olmasını zorunlu hale getirmektedir. Veli baskısı rekabeti artırıyor. (Ö15)

Rekabetçi Davranışlar ve Rekabet Biçimleri

Öğretmenler arasında mesleki rekabetin ortaya çıkması çeşitli biçimlerde olabilmektedir. Bu rekabet biçimleri zaman zaman sınav notları için akademik çalışmalar biçiminde, kimi zaman sosyal etkinlikler şeklinde ve kimi zaman da projeler türünde ortaya çıkabilmektedir. Bu tür davranışlar zaman zaman gizli zaman zaman da açık şekilde yapılmaktadır. Rekabetçi davranış biçimleri daha fazla sınav, daha fazla ödev, daha fazla çalışma gibi “performans” odaklı çalışmalarını nicelik olarak artırmış görünmektedir. Bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

Öğretmenler genellikle okuldaki etkinlikler ve çevre tarafından görülebilecek etkinliklerde rekabet halindedir. Tabii öğrenci seçimi gibi yerlerde de rekabet içinde oluyolar. En iyi öğrenci ve veliyi seçmek istiyorlar ki sınıfı başarılı olsun ve kendini gösterebilsin. (Ö16)

Etkinlik paylaşmama, yapar mısın/ mıyız gibi sorulan şeylere yok yapmayacağım diyerek daha sonra yapma en ufak hatalarımızı gidip idareye “iyi öğretmen” sıfatı altında görülme de göstermek vs. Bu rekabeti genelde gizli yapıyorlar. Arkadaş görünerek yapacaklarımızı öğrenip kendileri ya daha önce yapıyor ya da daha dikkat çekici bir etkinlik tasarlayarak sizi sabote ediyor. Herkesle rekabet ediyorlar. Daha çok kendinden üstün gördükleriyle. (Ö7)

Başarı konusunda rekabet halindedir. İlkokulda yapılan denemelerde ilk onda şubesinde ne kadar öğrenci girmiş, sınıfı ne kadar ön plana çıkmış buna dikkat ederler. Ben de rekabetçi bir öğretmenim. Büyük okulda olsam diğer bütün zümrelerle rekabet ederim. Sistem bunu gerektiriyor. (Ö15)

Öğretmenlerin yukarıda alıntılanan rekabet biçimleri, öğrencinin genel iyi oluş halini ve bütüncül gelişimini desteklemek yerine daha çok “skorlar” üzerine yoğunlaşmış görünmektedir. Bazı özel okullarda ise denenen yeni model ya da uygulamalar da rekabet biçimleri arasında yerini almaktadır. Sınav skorları özellikle rekabetin en çok hissedildiği alanlardan birisidir ve bu yönde bazı görüşler aşağıda paylaşılmıştır.

Deneme sınavlarındaki öğrenci netleri üzerinden rekabetçi davranışlar gözlemlenebilir (Ö2)

Sınıfları ve deneme sonuçlarını karşılaştırıyorlar. Veli ilişkilerini kıyaslıyorlar. Açık açık yapıyor (Ö14)

Kimi öğretmenler ise rekabeti sürdürmek için öğrencilere daha fazla ödev ve araştırma vererek tempoyu sürdürmek istemektedir. Bu durum biraz da veli beklentileri ile paralel değerlendirilmelidir. Kimi veli grupları “çok ödev veren” öğretmeni “iyi öğretmen” olarak değerlendirdiği için bu beklentiye sürdüren öğretmen davranışları rekabet haline gelebilmektedir. Aşağıda bazı görüşlere yer verilmiştir:

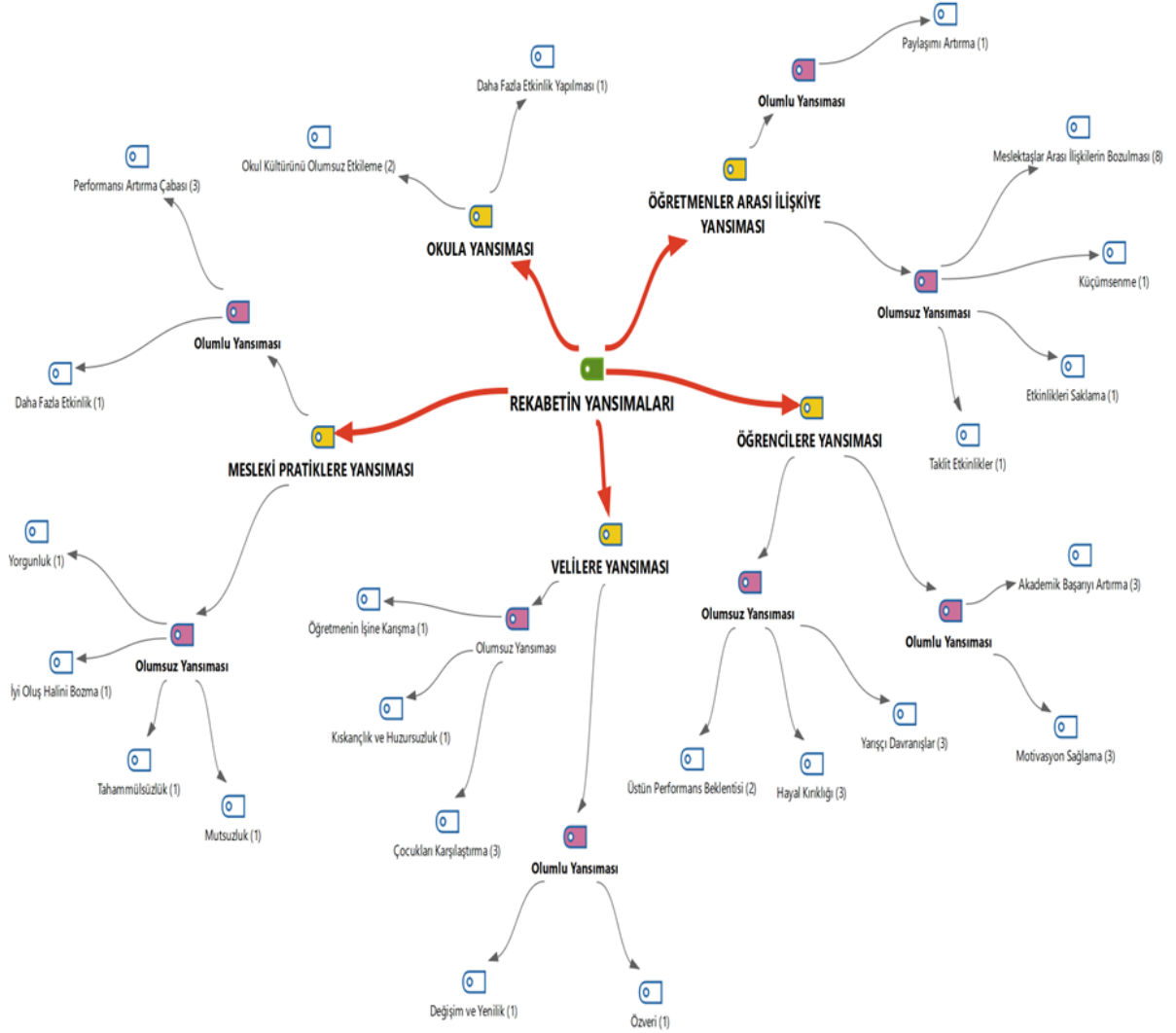
Bende başarılı olsun öğrencilerim diye daha çok araştırma yapıyorum. Ödev ağırlıklı ders işliyorum. (Ö12)

Rekabet genelde öğrencileri aşırı ödevlendirme şeklinde ortaya çıkabiliyor. (Ö2)

Tema 2: Rekabetin Yansımaları

Öğretmenler arasında yaşanan mesleki rekabetçi davranışları çeşitli etkileri ve yansımaları söz konusu olmaktadır. Rekabetin türü, yeri ve yoğunluğuna bağlı olarak bu yansımalar farklılık gösterebilmektedir. Elde edilen verilerin analizinden sonra bu tema altında beş alt tema ortaya çıkmıştır. Bu temalar sırasıyla “Mesleki Pratiklere Yansıması”, “Okula Yansıması”, “Velilere Yansıması”, “Öğrencilere Yansıması” ve “Öğretmenler Arası İlişkiye Yansıması” şeklindedir. Mesleki Pratiklere Yansıması alt temasında olumlu-olumsuz yansıması söz konusudur. Olumsuz yansıma içinde yorgunluk, iyi oluş halini bozma, tahammülsüzlük, mutsuzluk varken olumlu yansımada performansı artırma çabası ve daha fazla etkinlik vardır.

Okula Yansıması alt temasında okul kültürünü olumsuz etkileme ve daha fazla etkinlik yapma kodları mevcuttur. Öğretmenler arası ilişkiye yansımasında paylaşımı artırma (olumlu), meslektaşlar arası ilişkilerin bozulması, küçümsenme, etkinlikleri saklama ve taklit etkinlikler kodları çıkmıştır. Öğrencilere yansımasında akademik başarıyı artırma ve motivasyon sağlama (olumlu), yarışçı davranışlar, hayal kırıklığı, üstün performans beklentisi (olumsuz) kodları söz konusudur. Velilere yansıması alt temasında değişim ve yenilik ile özveri (olumlu), öğretmenin işine karışma, kıskançlık ve huzursuzluk, çocukları karşılaştırma kodları söz konusudur. Şekil 2’de ikinci temaya ait hiyerarşik kod alt modeli verilmiştir.

Şekil 2. Rekabetin Yansımaları Temasına Ait Alt Tema ve Kodlar

Mesleki Pratiklere Yansıması

Mesleki rekabet, öğretmenlerin çeşitli şekillerde mesleki pratiklerine doğrudan ve dolaylı olarak yansımasına yol açabilmektedir. Mesleğin daha iyi standartlara kavuşması anlamında rekabetin çeşitli olumlu yansımaları olabildiği gibi mesleği çekilmez hale getiren, iş doyumunu ve bağlılığı azaltan, mutsuzluğu artıran ya da öğretmenlerin iyi oluş hallerine zarar veren hale gelebilmektedir.

Olumlu Yansıması

Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre mesleki rekabetin öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumlu yansıması, olumsuz yansımasına göre daha seyrek gerçekleşmektedir. Bu durum, rekabet kültürünün daha çok yıkıcı formatta ortaya çıkmasından kaynaklanıyor olabilir. Olumlu yansıyan rekabet, öğretmenlerin daha fazla paylaşımcı olmasına ya da daha yeni, pratik, işlevsel etkinlikler tasarlamalarına olanak sağlayabilmektedir. Bu minvalde bir görüşe aşağıda değinilmiştir:

Rekabet halinde tabi daha çok etkinlik yapmaya çalışıyoruz ben rekabet edici bir kişi olmasam da ister istemez ortamdaki rekabet bizleri de etkiliyor. Performansımızı arttırmaya çalışıyoruz. (Ö16)

Rekabet kesinlikle öğretmenlerin performansını artırıyor. Öğretmenlerin kendilerini güncelleştirmesini sağlıyor. (Ö5)

Akademik olarak ileride olan sınıflarda öğretmen daha çok araştırmaya farklı etkinlikleri deneyimleyebiliyor. Yani öğrenmeyi sürekli hale getiriyor. (Ö15)

Dayanışma ve paylaşım odaklı rekabet, öğretmenlerin mesleki pratiklerini nitelikli hale getirebilmektedir. Meslektaş öğrenmesi yapıcı rekabet ile daha fazla ortaya çıkabilir ve bu durum okulun gelişmesine ve güçlenmesine katkı sunabilir.

Olumsuz Yansıması

Mesleki rekabet, öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumsuz biçimde yansımakta ve performansı zaman zaman düşürebilmektedir. Yapıcı olmayan rekabet, öğretmenlerin duygularını ve hırslarını yönetmelerini engelleyebilmekte ve bu durum zamanla öğretmenlerin psikolojik, duygusal ve mesleki anlamda zayıflamalarına yol açabilmektedir. Bazı görüşlere aşağıda değinilmiştir:

Rekabet benim ve diğer öğretmenlerin performansını olumsuz etkiliyor. Çünkü sınıfların karşılaştırılmasından ziyade öğretmenlerin karşılaştırılması devreye girince öğretmenlerin o ortamda bulunmaktan tutun da o atmosferde durmaya bile tahammülü kalmayabiliyor. Bu da verimi düşürüyor. (Ö1)

Örneğin, yukarıdaki ifadeler öğretmenlerin yapıcı olmayan rekabetin neticesinde birbirlerine ya da mesleklerine olan tahammül düzeyini düşürdüğünü dile getirmektedir. Benzer şekilde, rekabetin dozunun ayarlanmaması öğretmenin sürekli iş düşünen bireye dönüşmesine neden olmakta ve bu durum onların zihinsel yorgunluk içinde olmasına yol açabilmektedir. Hem fiziksel yorgunluk hem de iyi oluş haline yani duygu durumuna yansıyan etkiler meslekle olan bağlarını etkileyebilmektedir. Bazı görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

Performansın en üst düzeyde oluyor ancak öğretmenin kendine ayıracağı veya dinleneceği vakit kalmıyor. (Ö7)

Yorucu oluyor ve rekabet halinde olmak kendimi iyi hissettirmiyor ancak çocuklara faydalı olduğunu düşündüğüm etkinliklerde daha iyisini bulmaya ve yapmaya gayret edirim rekabet edilecekse çocuk yararını daha çok gözettiğim bence. (Ö4)

Öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumsuz yansıyan rekabet, genelde yapıcı olmayan rekabet türü olarak nitelenebilir. Bu türden rekabet zihinsel, duygusal ve bedensel anlamda olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Bu türden yansımalar zamanla öğretmenlerin mesleki anlamda tükenmelerine yol açabilmekte ve hem zihinsel hem de fiziksel yorgunluklarını artırabilmektedir.

Okula Yansıması

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabet okul iklimi ve kültürüne de yansımaktadır. Rekabetin yapıcı olması ve dayanışma içermesi okul kültürünü besleyen bir faktör olarak değerlendirilebilir. Öğretmenlerin rekabeti birlikte daha iyiyi ve nitelikli olanı elde etme anlayışı içerisinde gerçekleştirilmesi okula olumlu yansımaktadır. Ayrıca etkinliklerin sayısının artması daha nitelikli olanı ortaya çıkarma konusunda öğretmen yaratıcılığını da destekleyebilmektedir. Örneğin bir katılımcının ifadeleri aşağıdadır:

Rekabet içerisinde olduğumuzda daha fazla etkinlik yapıyoruz. (Ö5)

Bununla birlikte rekabetin yıkıcı olması, okul kültürüne ve iklimine, çalışma barışı ve huzuruna zarar verecek boyuta gelebilmektedir. Bu durum rekabet içerisinde olmayan öğretmenleri bile olumsuz etkileyebilmektedir. Okul kültürünün zayıflaması ve iş birliği-paylaşım anlayışının ortadan kalkması okulun yapısal olarak da kendini farklı bir yerde konumlandırmasına yol açabilmektedir.

Velilere Yansıması

Mesleki rekabetin öğretmenler ve öğrencilere olduğu kadar velilere de çeşitli şekillerde yansımaları olmaktadır. Öğretmenler arası mesleki rekabetin velilere yansıması iki alt başlık içinde ortaya çıkmıştır.

Olumlu Yansıması

Velilerin kendi çocukları için eğitimde daha fazla sorumluluk almaya başlaması, çocuklarının eğitimde daha iyi bir seviyeye gelmesi için daha fazla çaba göstermesi öğretmenler arası mesleki rekabetin veliler tarafına yansıması ile ortaya çıkabilmektedir.

Olumlu yönde etkilediğini düşünüyorum. Sürekli değişim, yenilik ve araştırma gerektiriyor. (Ö3)

Veliler de rekabete girip çocuklarına karşı daha özverili oluyorlar. (Ö10)

Özellikle sosyoekonomik olarak belirli bir seviyenin üzerinde olan velilerde öğretmenler arasındaki mesleki rekabetin eyleme dönüşmüş halini daha fazla görmek mümkündür. Bu türden veliler kendi kültürel ve sosyal sermayeleri ile orantılı olarak çocuklarının akademik yaşantılarında daha başarılı olmaları için farklı stratejiler geliştirebilmektedirler.

Olumsuz Yansımaları

Elde edilen verilerin bir kısmında ise öğretmenler arasında yaşanan velilerin veliler arasında da yaşandığı ve çeşitli olumsuz yansımalarının olduğu görülmektedir. Rekabetin yoğunlaşması ve beklentilerin artması zaman zaman çocuklar üzerindeki baskıyı artırabilmekte, çocuklar arasındaki karşılaştırmaları çoğaltmakta ve skorlar üzerinden bir eğitim anlayışına dönüşebilmektedir. Bu durum, sosyal, duygusal ve psikolojik olarak olumsuz sonuçlar ortaya çıkartabilmektedir. Örnek bazı ifadelere aşağıda yer verilmiştir:

Rekabetin velilere de olumsuz yansıdığı düşünüyorum. Çünkü veli kendi sınıflarının farklı olduğunun bilincine varamadığından hem sınıfları hem de çocuklarını kıyaslamaya gidiyor. (Ö1)

Rekabet halinde veli de rekabet içine giriyor ve sürekli sınıfları kıyaslamaya, öğrencileri kıyaslamaya çalışıyorlar. (Ö16)

Veliler, genel olarak öğrencileri birbiri ile kıyasladığı için rekabeti öğretmen olarak görmüyor bile. Ama iyi öğretmen seçimini neye göre yapıyorlar dersiniz bu öğretmenin rekabetçi olmasından değil bireysel başarısından kaynaklıdır diye düşünüyorum. (Ö6)

Yarışmacı kültürün veliler arasında yaygınlık kazanması ve çocuklarını sürekli karşılaştırmaları çocukların akranlarını “rakip” olarak kodlamalarına yol açabilmekte ve birlikte, dayanışma-paylaşma içinde öğrenme kültürünü ortadan kaldırebilmektedir. Hatta kimi zaman velilerin öğretmenlerin işlerine karışacak ve onlara kendi işlerini öğretecek düzeyde davranış gösterdikleri de söz konusu olmaktadır. Örneğin bu konuda bir öğretmenin görüşü aşağıda sunulmuştur:

Veliler her zaman öğrencisinin başarılı olmasını ister. Bu yüzden öğretmenlerden olur olmaz şeyler de isteyebilirler. Dersleri nasıl anlatması gerektiğine kadar bu isteklerini ileri taşıyabilir. (Ö15)

Mesleki rekabetin artması ve öğretmenlerin velilerden beklentilerinin “skorlar” üzerinde yoğunlaşması bu türden bir sonucu ortaya çıkartabilmektedir. Yarışmacı kültür, derinlemesine öğrenmenin keyfiyetine varmadan öğrencilerin salt skorlar etrafında değerlendirilmesine yol açabilmektedir. Bununla birlikte kıskançlık gibi bazı olumsuz duyguların daha fazla ortaya çıkmasına da neden olabilmektedir. Bu durum zamanla veliler arasındaki ilişki ve iletişimi de etkilemektedir. Ayrıca, bu türden yoğun bir rekabet, velilerin okul dışında da çocukları için “skorlarını” yükseltebilecekleri takviye çalışmalar arayışlarına zemin oluşturmakta ve çocukların hayatlarının büyük ölçüde bu yarış içerisinde geçmesine neden olmaktadır.

Öğrencilere Yansımaları

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabetin en çok ve doğrudan etkilediği kesim şüphesiz ki öğrenciler olmaktadır. Bu etki olumlu ve olumsuz olmak üzere iki ana alt başlık etrafında toplanmaktadır.

Olumlu Yansımaları

Mesleki rekabeti öğretmenler daha iyi materyal üretebilme, daha farklı ve yaratıcı öğretim teknik ve stratejilerini ortaya çıkarma konusunda ele aldıklarında ve kullandıklarında bu durum öğrencilerin öğrenme biçimlerini de olumlu olarak değiştirebilmektedir. Zümreler arası dayanışma ve iş birliğinin artması, öğretmenlerin rekabeti daha çok kendi mesleki gelişim seyri içinde kendiyile gerçekleştirmesi öğrencilerin yaşantılarına olumlu yansiyabilmektedir. Akademik yaşantılarda niteliğin artması, daha fazla katılımcı davranış sergilemeleri mümkün olabilmektedir. Bazı örnek ifadeler aşağıda yer verilmiştir:

Rekabet her zaman öğrencilere yarar bence öğrencilerin olayları daha fazla deneyimlenmesini sağlıyor. Daha fazla etkinliğe katılıyorlar ve olayları somutlaştırıyorlar. (Ö5)

Öğrencilere olumlu yansır. Ama rekabet akademik anlamda (test mantığı denemelerde başarı için olacaksa) öğrencileri bayar. Bunun akademik olarak düşük olduğu sınıflarda her başarı artışı öğrencilerin özgüvenlerini artırır. (Ö15)

Olumsuz Yansımaları

Öğretmenler arasında yaşanan mesleki rekabetin öğrenciler üzerinde olumsuz yansımaları da söz konusu olabilmektedir. Özellikle yarışçı kültürün yaygınlaşması ve yapıcı olmayan rekabetin öğretmenler arasında yaygınlaşması bazı olumsuz sonuçlar üretebilmektedir. Öğrencilerin kendi akranlarını kıskanması, dayanışma ve birlikte öğrenmenin ortadan kalkması bunlardan bazılarıdır.

Sınıflar arasında çekişme olabiliyor bu da öğrenciler arasında olması gereken davranışlar yerine olumsuz davranışlar oluşmasına neden olabiliyor. (Ö16)

Aslında her sınıf bir nevi kendi öğretmenini yansıtıyor. Mesela rekabetçi bir sınıfın öğrencisi yenilgiyi kolay kolay kabul etmiyor ve bu durum onun kişilik özelliğine yansıyor. (Ö1)

Kimi öğretmenlerin görüşlerine göre ise rekabet bazı sınıflarda dezavantaj, bazı sınıflarda avantaj üretmektedir. Bu durum, öğrenci profili ile bağlantılı olarak ifade edilmektedir:

Rekabetin sınıfa etkisi öğrenci profiline göre değişkenlik gösterebilir. İleri düzeyde bir sınıf için avantajken, düşük düzeyde öğrenciler için dezavantaj olabilir. (Ö6)

Öğrencilerin “üstün başarı” beklentisi sonucu rekabete bağlı olarak baskı altında kalması da olumsuz yansımalar arasında değerlendirilebilir. Bir çocuğun potansiyelini kendi doğal seyri içerisinde açığa çıkarması yerine baskıcı ve yarışçı tutumla ortaya çıkarmaya çalışmak duygusal, psikolojik ve sosyal gelişimini de olumsuz etkileyebilmektedir. Örnek bazı katılımcı görüşlerine aşağıda değinilmiştir:

Olumsuz yansıyor. Çocuklar akademik anlamda baskı altında oluyorlar. (Ö14)

Öğretmenler Arası İlişkiye Yansımaları

Elde edilen veriler, okullardaki mesleki rekabetin öğretmenler arasındaki ilişkiye olumlu ve olumsuz şekilde yansıdığını göstermektedir. Kod sıklığına bakıldığında olumsuz yansımalarının olumlu yansımalarından fazla olduğu göze çarpmaktadır. Olumsuz yansımalar içerisinde kod sıklığına göre meslektaşlar arası ilişkilerin bozulması, meslektaşların birbirini küçümsemesi, etkinlikleri saklama ve birbirini taklit eden etkinliklerin olduğu görülmektedir. Olumlu yansımalarında ise paylaşımı artırması kod olarak ortaya çıkmıştır.

Olumlu Yansımaları

Bazı okullarda ise mesleki rekabet bir dayanışma ortam ve kültürü içerisinde gerçekleşmektedir. Yapıcı rekabeti destekleyen okul kültürü ve liderlik var ise meslektaşlar arasındaki rekabet daha iyiyi, ortak doğruyu ve öğrencilerin üstün yararını gözetmeyi desteklemektedir. Bu türden bir rekabet öğretmenlerin kendilerini dinç ve canlı tutmalarına yardımcı olabilmektedir. Örneğin bir öğretmenin görüşü aşağıda verilmiştir:

Genelde ilişkiyi bozacak gibi görünmüyor. Bir etkinlik güzelse o etkinliği zümresiyle paylaşabiliyor aynı zamanda. Bunu genel olarak kalabalık ortamlarda görüyorum. Yardımlaşma gizli olarak değil açık olarak yapılıyor. (Ö3)

Paylaşım kültürü meslektaşlar arası ilişkinin güçlenmesini sağlamakta ve birbirlerinden öğrenmeyi ortaya çıkarmaktadır. Bu türden bir kültür öğretmenlerin meslektaşlarını rakip olmaktan çok kendisinden iyi şeyler öğreneceği kişi olarak görmesini de ortaya çıkarabilmektedir.

Olumsuz Yansımaları

Okul, öğretmenlerin birlikte en fazla zaman geçirdiği yerlerden birisidir ve buradaki ilişkilerin iş birliği, paylaşım ve dayanışma üzerine kurulması beklenmektedir. Öğretmenler arasındaki diyalog ve güç birliği okulun daha fazla gelişmesine ve eğitsel amaçların daha çok şekilde ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır. Mesleki rekabetin dozunda olmaması ve yıkıcı boyutunun artması öğretmenler arasındaki ilişkiyi ve iletişimi bozabilmektedir. Rekabetin kimi okullarda ileri boyutta olması, mesleki hırsın artması ilişkileri olması gereken normal çizgisinden uzaklaştırmaktadır. Bazı görüşler şöyledir:

Okulumuzda öğretmen ilişkilerini herhangi bir gruplaşma olmadan sevgi ve saygı çerçevesinde yürütüyoruz. Bu durum rekabetçi öğretmen tutumlarının birbirini olumlu anlamda etkilemesini sağlıyor. Aksi halde öğretmenlerin birbirini takım arkadaşı olarak göremeyeceğini düşünüyorum. (Ö2)

Rekabetin iki yönü var. Çok aşırı sosyal ortama ve sınıf iklimine zarar veriyor. Bunun yanında öğretmeni strese sokabiliyor. (Ö15)

Öğretmenler arasındaki sosyal ilişkinin bozulması, çalışma ortamının gergin ve huzursuz olmasına yol açabilmektedir. İlişkilerin soğuk kalması, kıskançlığın artması ve öğretmenler arasındaki hukukun zayıflaması mesleki doyumunu da olumsuz etkileyebilmektedir. Hatta kimi öğretmenlerin görüşlerine göre rekabet öğretmenlerin birbirlerini küçümsemesine bile yol açabilmektedir. Örneğin bir öğretmenin görüşü şöyledir:

Rekabetçi öğretmenler genelde takdir edilse de özveri çalışmaları küçümsenerek başka sebeplere bağlanabiliyor. (Ö2)

Bu türden sosyal ilişkileri bozucu taraflıyla mesleki rekabetin öğretmenlere katkı sunmadığı bir hakikattir. Rekabeti, meslektaşını ezmek ya da onun önüne geçmek olarak gören öğretmenlerin bu tutum ve davranışı ilişkilere zarar vermektedir. Meslektaşlar arası dayanışma ve paylaşım yerini ayrışma ve kopmaya terk edebilmektedir. Öğretmenlerin birbirlerinin güçlü yönlerinden yararlanmak yerine birbirlerini rakip olarak görmesi kendilerine ve çevrelerine olumsuz yansıyabilmektedir. Bazı öğretmenler ise etkinliklerini meslektaşlarından gizlemeye bile çalışmaktadır ya da taklit etkinlikler ortaya çıkabilmektedir. Örneğin bu yönde ifade edilen iki görüş şu şekildedir:

Okuldaki öğretmenler arasındaki bu rekabet ortamı, öğretmenler arasındaki ilişkiyi olumsuz etkiliyor. Öğretmenler yapacakları etkinlikleri diğer öğretmen arkadaşlarından saklayabiliyor (Ö16)

Öğretmen arkadaşının yapmak istediğı etkinliğı yapmak isteyebiliyorlar (Ö16)

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre rekabetin en yoğun yaşandığı branş olarak ilk sırada sınıf öğretmenliğı belirtilmiştir. Sınıf öğretmenleri arasında yaşanan rekabet öğretimde kullanılan materyaller, okuma-yazma öğretim süreçleri ve uygulanan çeşitli sosyal etkinlikler olarak ortaya çıkmakta ve ağırlıklı olarak sosyoekonomik seviyesi orta ve yüksek insanların tercih ettikleri okullarda kendini fazlasıyla göstermektedir. Bunun muhtemel sebebi; ağırlıklı olarak bu okullardaki velilerin istekleri ve görüşleri ile şekillenen sınıflar, öğretmenler arasındaki kıyaslamalar ile oluşan rekabet algısı olabilir. Aynı zamanda sınıf öğretmenlerinin uzun süre birbirleri ile çalışmaları, Türkiye'deki öğretmen sayısı içerisinde yüzde olarak en büyük yüzdeye sahip olmaları, Türk eğitim sisteminin ilk zorunlu eğitim basamağında çalışmaları nedeniyle de rekabet yoğunluğunda öne çıkmış olduğı tahmin edilmektedir. Ayrıca sınıf öğretmenleri arasında bazı okullarda yer alan öğretmen seçme gibi uygulamalar zaman zaman popüler öğretmen kavramını ortaya çıkarmaktadır ve bu tür gelişmeler mesleki rekabeti artırabilmektedir. Benzer bir durumun okul öncesi öğretmenleri arasında da yer aldığı görüşler doğrultusunda saptanmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen çeşitli etkinlikler zamanla mesleki dayanışmadan çok veli memnuniyetini ve takdirini çekebilen öğretmen beklentisine dönüşmekte ve bu durum rekabet halini alabilmektedir. Küçük ve Koç'un (2004) yaptığı araştırmaya göre, çoğunlukla 0-12 yaş arasındaki çocuklar rekabetin anlamını kavrayamamakta ve rekabet durumunda ne yapmaları gerektiğı bilgi ve kabiliyetlerine hâkim değillerdir. Bu bağlamdan yola çıkarak okul öncesi ve sınıf öğretmenliğı branşlarında ortaya çıkan rekabet iklimini çoğunlukla öğrencilerin değil de öğretmenler, idareciler ya da eğitim sistemi tarafından dışarıdan ise veliler tarafından desteklendiğı ileri sürülebilir. Ayrıca sosyal medya incelendiğinde en çok paylaşım yapan ve en çok takipçiye sahip sayfaların okul öncesi sayfaları olduğı görülmektedir.

Rekabetin kendini şüphesiz ki en çok gösterdiği branşlar arasında özellikle merkezi sınavlarda ağırlığı olan branşlar gelmektedir. Türkiye'de bazı branşların merkezi sınavlardaki ağırlıkları o derse ve derin içeriklerine daha fazla önem atfedilmesine yol açmaktadır ve bu derslerin öğretmenleri arasında kendi branşlarındaki başarının sembolik değeri artmaktadır. Merkezi sınavlar Türkiye'de oldukça eleyici ve neredeyse öğrencinin kaderini belirleyici konumdadır ve bu durum rekabet düzenini beslemektedir. Kahveci ve Sever'e (2018) göre eğitim sistemi, okul ve ulusal sınavlar yoluyla rekabeti ve sonuca dayalı sonuçları yoğun bir şekilde vurgulamaktadır.

Öğretmenler arasında rekabeti ortaya çıkartan ve sürdüren pek çok faktör söz konusudur. Araştırmada ortaya çıkan bu faktörleri öğretmenlerin katılım düzeyine göre sıralandığında; kişilik özellikleri, takdir görme ihtiyacı, veli profili, okul ortamı, sosyal medya paylaşımları, öğrenciden kaynaklı faktörler, mesleki özellikler-etiketlenme korkusu-mesleki doyum elde etme-veli baskısı şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bu faktörlerin bir kısmı öğretmenlerin kendisi ile bir kısmı okul ortamı ve kültürüyle, bir kısmı da veli ve öğrencilerle ilgilidir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu, rekabetin gerisinde öğretmenlerin kişilik özelliklerine işaret etmiştir. Kimi öğretmenlerin yarışmacı ve hırslı kişilik-karakter özelliklerinin rekabeti beslediğı düşünülmektedir. Krishnan vd. (2002) ile Schrock (2014) yaptıkları araştırmalarda bu bulguları destekler nitelikte; rekabetçi tutumların gösterilme şeklinin bireyin kişilik özelliklerinden büyük ölçüde etkilendiğı vurgulanmaktadır. Rekabetçi bir mizaca sahip olan kişilerin, diğerlerinden daha iyi performans gösterme arzusuyla hareket eden kıskançlık ve ağırlıklılık sergileme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir. Açar-Eskici (2018) de çalışmasında bu tip kişilerin bu olumsuz tutumları sürdürerek örgütsel rekabet gücünü etkileyebileceğini ortaya koymaktadır.

Kimi öğretmenlerin rekabetçi davranışlarının gerisinde takdir edilme ve beğenilme arzusu yatmaktadır. Sosyal karşılaştırma teorisinin (Festinger, 1954) kilit bir yönü olan öz karşılaştırma fenomeni,

bu dinamikte kritik bir rol oynar. Garcı vd. (2013) yaptıkları araştırmalarında rekabetin aynı şekilde kıyaslama yapmanın bir çıktısı olarak meydana geldiğini belirtmektedir. Bireyler kendilerini çeşitli faktörlere göre karşılaştırırlar ve rekabet yoluyla performans farklarını azaltmaya çalışırlar (Garcia vd., 2013). Açar-Eskici de (2018) araştırmasının bulgularında, bireyin kendisini diğer bireylerle kıyaslamasının rekabetin bir gereği, rekabet sürecinin ürünü olduğunu, kişilerin kendilerine performans anlamında yakın gördükleri kişiler ve de yöneticilerin başarılı buldukları kişilerle kıyaslayabildiklerini belirtmiştir. Bu bağlamda ortaya çıkan ilgili ifadeler, bu araştırmanın rekabetin takdir görme ve mesleki doyum elde etme kodlarının ortaya çıkması sonucunu destekler niteliktedir. Açar-Eskici'ye (2018) göre zorlu rekabetçi ortamlarda kişisel hedeflere ulaşmak yeterli değildir. Bireyler ayrıca diğerlerinden daha iyi performans göstermeli ve bu da rekabetçi etkileşimlere yol açmalıdır. Ekonomik kazançlar, kişisel kazançların önemli bir alt temasıdır. Çünkü gerekli ücret elde edilemediğinde bir tatmin ve motivasyon eksikliği oluşabilmektedir (Herzberg, 1968). Maaş, ikramiye ve fazla ödemeler gibi ekonomik teşvikler rekabeti teşvik etmektedir (Kilduff, Elfenbein ve Staw, 2010), onları önemli bir rekabet unsuru haline getirmektedir (Schrock vd., 2014). Araştırma, bireylerin daha büyük ekonomik kazançlar elde etmek için kıyasıya rekabet ederek satış hedeflerini karşılamak ve aşmak için çabaladıklarını doğrulamaktadır (Açar-Eskici, 2018).

Rekabet, öğretmenlerin özelliklerinden ve pedagojik pratiklerinden kaynaklandığı gibi veli profilinden de kaynaklanabilmektedir. Veli beklentisinin özellikle sınav başarısı üzerine yoğunlaştığı ve akademik çalışmaların gözde olduğu günümüz eğitim sistemini dikkate aldığımızda kimi velilerin öğretmenlerden rekabeti gizli ya da açık talep ettiği görülmektedir. Velilerin özellikle özel okullarda ve gözde devlet okullarında yarışmacı kültürü besleyen beklenti ve talepleri kimi öğretmenler arasında rekabetçi davranışların artmasına yol açmıştır. Araştırmada kimi öğretmenlere göre ise mesleki rekabeti velilerin baskısı ortaya çıkarmaktadır. Bunda velilerin çocuklarıyla özel olarak ilgilenilmesini istemesi ve öğretmenlerden birçok beklentilerinin bulunmasının etkisinden söz edilebilir. Kaya'nın (2022) araştırması, çatışmaların genellikle ebeveynlerin karşılanmayan beklentilerinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır. Bu bulgular, Hobjila'nın (2014) ebeveynlerin eğitim faaliyetlerinin ötesinde bakım hizmetleri beklediklerini ve çocukları için özel ilgi istediklerini ortaya koyan çalışmasıyla ve Zembat'ın (2012) araştırmasında öğretmenlerin genellikle bakıcı olarak algılandığı bulgusuyla birbirini destekler niteliktedir.

Bununla beraber okul ortamı ve kültürü de rekabeti besleyen ve ortaya çıkartan faktörler içerisinde sıralanmaktadır. Paylaşımçı ve dayanışmacı okul kültürü yerine rekabeti ve yarışı destekleyen okul iklimi ve kültürünün bir sonucu olarak yoğun rekabetçi mesleki davranışlara öğretmenler arasında rastlanabilmektedir. Bu tarz rekabeti destekleyen okulların çoğunlukla özel okullar olduğu düşünülse de sosyokültürel seviye olarak orta ve üst düzey ailelerin çocuklarının gittiği büyük, merkezi devlet okullarında da çeşitli faktörler etkisi ile rekabet oldukça sık görülen bir tutum olmaktadır. Özellikle sınavla öğrenci alan okullarda başarı beklentisinin fazlalığı ya da sosyoekonomik olarak seçkin grupların olduğu sınıflarda ve okullarda mesleki rekabet kendini daha fazla gösterebilmektedir. Bununla birlikte mesleki yeterlikler gibi kimi mesleki özelliklerin de etkisi söz konusu olabilmektedir. Kimi öğretmenlere göre ise mesleki rekabet bazı öğretmenlere mesleki doyum sağlamaktadır ve bundan dolayı rekabet ortaya çıkabilmektedir. Hays ve Bendersky'in (2015) bulguları da bu yöndedir ve kariyer anlamında yüksek hedefleri olan ve mesleklerinde basamakları hızla çıkmak isteyen bireylerin rekabete eğilimli olduklarını söylemektedirler. Kahveci ve Sever'e (2018) göre, bireyler mesleki ilerleme için rekabet etmenin yanı sıra tüketim tercihleriyle de kendilerini ayırt etmeye, farklı pozisyonları işgal ederek bir benzersizlik duygusu elde etmeye çalışmaktadırlar. Mevcut tüketim ve anında tatmin kültürü, insanların güzellik, tanınma ve hayranlık duyma özelemlerini pekiştirmektedir (Giddens, 2014).

Araştırmada öğretmenler arasında mesleki rekabetin farklı biçimlerde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu rekabet biçimleri zaman zaman sınav notları için akademik çalışmalar biçiminde, kimi zaman sosyal etkinlikler şeklinde ve kimi zaman da projeler türünde ortaya çıkabilmektedir. Bu tür davranışlar zaman zaman gizli zaman zaman da açık şekilde yapılmaktadır. Rekabetçi davranış biçimleri daha fazla sınav, daha fazla ödev, daha fazla çalışma gibi performans odaklı çalışmaları nicelik olarak artırmış görünmektedir. Kahveci ve Sever'in (2018) araştırmasına göre öğrencilerin farklı konu ve durumlarda birbirleriyle rekabet ettikleri belirtilmektedir. Öğrencilerin hangi konularda rekabet ettikleri okul tiplerine ve buldukları bölgenin sosyo-kültürel seviyesine göre farklılaşmaktadır. Öğrenciler kendi hedeflerine ulaşabilmek için birbirlerini gözlemlemekte ve kıyaslama yaparak rekabete girmek istemektedirler. Geliştirdikleri bu tutum iş birliğini azaltmakta ve aralarında olumsuz duygu, davranışlar geliştirebilmektedir. Anadolu ve Fen liselerinde ders başarısı bakımından rekabetin oldukça fazla olduğu öğretmen görüşlerince belirtilmiştir. Bu sonuç da nicel ve nitel bulgularımız ile uyusmaktadır. Navaro'ya (2011) göre bireylerin birbirlerini

kıyaslamaları rekabetin ana k r kleyicisidir. Ayrıca Festinger (1954) ve Garcia (2013) araştırmalarında da rekabetin, kişilerin birbirleri ile aralarındaki farkı azaltmaya çalışmaları ile ortaya çıktığı belirtilmiştir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre rekabet biçimleri, öğrencinin genel iyi oluş halini ve bütüncül gelişimini desteklemeyen yapıcı rekabet yerine daha çok “skorlar” üzerine yoğunlaşan yıkıcı rekabet şeklinde olduğu görülmektedir. Bazı  zel okullarda ise denenen yeni model ya da uygulamalar da rekabet biçimleri arasında yerini almaktadır. Sınav skorları özellikle rekabetin en çok hissedildiği alanlardan birisi olarak görülmektedir. Açar-Eskici (2018) araştırmasında ise bu bulguyla çelişen; gruplar arasındaki rekabetin, rekabet içerisindeki bireylerin daha fazla iş birliği ve dayanışma içerisinde oldukları, grubun faydasını kendi faydasından daha önemli görür hale geldiklerini belirten bulgulara sahiptir. Kimi  ğretmenler ise rekabeti sürdürmek için öğrencilere daha fazla  dev ve araştırma vererek tempoyu sürdürmek istemektedir. Bu durum biraz da veli beklentileri ile paralel değerlendirilmelidir. Kimi veli grupları çok  dev veren  ğretmeni “iyi  ğretmen”,  dev vermeyen öğretmenleri ise sınıf içerisindeki teknik, yöntem ve faaliyetlerini görmeksizin “ilgilenmeyen, çalışmayan  ğretmen” olarak değerlendirebildiği için bu beklentiyi sürdüren  ğretmen davranışları birbirleri arasında rekabet haline gelebilmektedir. Bu araştırmada gösteri ve yarışmalar,  ğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin rekabet ettiği alanların bir diğeri olarak gösterilmektedir.

Öğretmenler arasında yaşanan mesleki rekabetçi davranışların çeşitli etkileri ve yansımaları söz konusu olmaktadır. Rekabetin türü, yeri ve yoğunluğuna bağlı olarak bu yansımalar farklılık gösterebilmektedir. Elde edilen verilerin analizinden sonra bu tema altında; mesleki pratiklere yansımaları, okula yansımaları, velilere yansımaları, öğrencilere yansımaları ve öğretmenler arası ilişkiye yansımaları olmak üzere beş alt tema yer almaktadır. Mesleki rekabet, öğretmenlerin çeşitli şekillerde mesleki pratiklerine doğrudan ve dolaylı olarak yansımalarına yol açabilmektedir. Mesleğin daha iyi standartlara kavuşması anlamında rekabetin çeşitli olumlu yansımaları olabildiği gibi mesleği çekilmez hale getiren, iş doyumunu ve bağlılığı azaltan, mutsuzluğu artıran ya da öğretmenlerin iyi oluş hallerine zarar veren hale gelebilmektedir.

Katılımcı  ğretmenlerin görüşlerine göre mesleki rekabetin öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumlu yansımaları, olumsuz yansımalarına göre daha seyrek gerçekleşmektedir. Bu durum, rekabet kültürünün daha çok yıkıcı formatta ortaya çıkmasından kaynaklanıyor olabilir. Olumlu yansıyan rekabet, öğretmenlerin daha fazla paylaşımcı olmasına ya da daha yeni, pratik, işlevsel etkinlikler tasarlamalarına olanak sağlayabilmektedir. Dayanışma ve paylaşım odaklı rekabet, öğretmenlerin mesleki pratiklerini nitelikli hale getirebilmektedir. Araştırmada  ğretmen görüşlerine göre rekabetin, mesleki pratiklere performansı arttırma ve daha fazla etkinlik yapma konularında olumlu yansıdığı görülmektedir. Meslektaş  ğrenmesi yapıcı rekabet ile daha fazla ortaya çıkabilir ve bu durum okulun gelişmesine ve güçlenmesine katkı sunabilir.

Açar-Eskici'nin (2018) araştırmasında, rekabetçi bir atmosferin geniş kapsamlı avantajlarını vurgulanmakta, rekabetin bireyler için ekonomik, psikolojik ve profesyonel faydaları teşvik etmekle kalmayıp aynı zamanda çalışan performansını da arttırdığı ve örgütsel performans sonuçlarını yükselttiği belirtilmektedir. Bir diğer araştırma da ortak bir hedef için rekabet eden grupların üretkenliklerini ve kazanma konusundaki güvenlerini arttırdığını göstermektedir (Mulvey ve Ribbens, 1999).

Mesleki rekabet, öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumsuz biçimde yansımakta ve performansı zaman zaman düşürebilmektedir. Yapıcı olmayan rekabet, öğretmenlerin duygularını ve hırslarını yönetmelerini engelleyebilmekte ve bu durum zamanla öğretmenlerin psikolojik, duygusal ve mesleki anlamda zayıflamalarına yol açabilmektedir. Açar-Eskici (2018) araştırmasında, rekabetin motivasyon ve performans üzerindeki etkilerinin bireyler arası ilişkilere ve rekabetin yoğunluğuna bağlı olduğunu ortaya koymuştur. Rekabetçi bir ortamın başlangıçta üretkenliği arttırabileceği doğru olsa da bu durum zamanla sürdürülemez hale gelebilir ve fiilen verimsizliğe ve çalışan devrine yol açabilir. Dweck (2000) ve Weiner (1986) araştırmalarında rekabet içeren durumlarda kaybeden grupların sosyal karşılaştırmalardan geçerek, kayıplarını kişisel bir başarısızlık olarak içselleştirip hayal kırıklığına, mutsuzluğa ve güven kaybına yol açabildiğini belirtmişlerdir. Özsoy'un (2009) aktardığına göre Dewey de (1995) rekabete dayalı eğitimin olumsuzluklarından; rekabette geride kalanlarda güven sarsılması olduğu, aşağlık kompleksi oluşturduğu aynı zamanda rekabette başarılı olanların da diğerlerini geebilmeleriyle övünmeyi arttırdıkları şekliyle bahsetmiştir.

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabet okul iklimi ve kültürüne de yansımaktadır. Rekabetin yapıcı olması ve dayanışma içermesi okul kültürünü besleyen bir faktör olarak değerlendirilebilir. Öğretmenlerin

rekabeti birlikte daha iyiyi ve nitelikli olanı elde etme anlayışı içerisinde gerçekleştirmesi okula olumlu yansımaktadır. Ayrıca etkinliklerin sayısının artması daha nitelikli olanı ortaya çıkarma konusunda öğretmen yaratıcılığını da destekleyebilmektedir. Bununla birlikte rekabetin yıkıcı olması, okul kültürüne ve iklimine, çalışma barışı ve huzuruna zarar verecek boyuta gelebilmektedir. Bu durum rekabet içerisinde olmayan öğretmenleri bile olumsuz etkileyebilmektedir. Okul kültürünün zayıflaması ve iş birliği-paylaşım anlayışının ortadan kalkması okulun yapısal olarak da kendini farklı bir yerde konumlandırmasına yol açabilmektedir. Mead ve Maner (2012) araştırmasında gruplar arası rekabetin grubun başarısına olumlu katkıları olduğunu belirtmektedir.

Aynı yaklaşımla Deutsch (1949), Johnson ve Jonhson (1982), Beersma vd. (2003) araştırmalarında da grup içerisindeki iş birliği ile diğer gruplarla arasında olan rekabetin grup başarısını arttırdığı belirtilmektedir. Tüm bu bulgular doğrultusunda genelleme yapmak istersek öğretmenler arasındaki iş birliği içerisindeki yapıcı rekabetin aynı zamanda diğer grup denilebilecek diğer okullardaki öğretmenlerle girilen rekabetin okul başarısını arttırdığı söylenebilir. Aynı zamanda bu bulgular araştırmamızdaki rekabetin okul kültürünü olumsuz etkileme bulgumuzla ters düştüğü ve bunun sebebinin de araştırmamızda katılımcı öğretmenlerin rekabeti yıkıcı rekabet olarak algılamaları, bu araştırmalardaki rekabetin yapıcı rekabet olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırmada rekabetin okula katkısı olarak daha fazla etkinlik yapılması bulgular arasındadır. Özel okulların genellikle, sendikalar, veliler görüşlerine göre daha fazla etkinlik yapan, daha başarılı okullar olarak görüldüğü düşünüldüğünde nicel bulgulardaki özel okulların rekabet seviyesi anlamında az da olsa daha yüksek çıkması ve dışlama alt boyunda bariz yüksek çıkması bulguları ile birbirlerini destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Akın vd. (2007) araştırmalarında ailelerin ders başarısı bakımından özel okulları devlet okullarına göre daha başarılı bulduklarını saptamışlardır. Mesleki rekabetin öğretmenler ve öğrencilere olduğu kadar velilere de çeşitli şekillerde yansımaları olduğu görülmektedir. Öğretmenler arası mesleki rekabetin velilere yansımaları olumlu anlamda; değişim ve yenilik ile özveri şeklinde görülürken olumsuz anlamda; öğretmenin işine karışma, kıskançlık ve huzursuzluk ile çocukları karşılaştırma şeklinde görülmektedir.

Velilerin kendi çocukları için eğitimde daha fazla sorumluluk almaya başlaması, çocuklarının eğitimde daha iyi bir seviyeye gelmesi için daha fazla çaba göstermesi öğretmenler arası mesleki rekabetin veliler tarafına yansımaları ile ortaya çıkabilmektedir. Özellikle sosyoekonomik olarak belirli bir seviyenin üzerinde olan veliler ile öğretmenler arasındaki mesleki rekabetin eyleme dönüşmüş halini daha fazla görmek mümkündür. Bu türden veliler kendi kültürel ve sosyal sermayeleri ile orantılı olarak çocuklarının akademik yaşantılarında daha başarılı olmaları için farklı stratejiler geliştirebilmektedirler.

Araştırmada öğretmen görüşlerine göre velilere rekabet; değişim ve yenilik ile özveri konularında yansımaktadır. Bunda rekabetçi tutuma sahip velilerin öğretmenin düzenlediği aile katılım etkinliklerine, çocuğun öğrenmesine ve başarısına daha fazla katılmak istemelerinin önemli payı olduğunu söyleyebiliriz. Rekabet ikliminin hâkim olduğu okullarda veliler, yeri geldiğinde kendi işlerinden feragat ederek; çocuklarının hedeflerini gerçekleştirmeleri, diğerlerinden daha başarılı olarak onları ve diğer rakiplerini geçmeleri için öğretmen ile daha sık iletişimde bulunarak, farklı yöntem ve çalışmalar deneyerek çalışmaktadırlar. Aynı zamanda bu şekilde öğretmene de kendisini geliştirme, yeni şeyler deneme fırsatı tanımaktadırlar. Bu durumda rekabetin hem velilere katkısı olduğunu hem de rekabetçi velilerin eğitim-öğretime, çocuğunun başarısına katkısı olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen verilerin bir kısmında ise öğretmenler arasında yaşanan rekabetin veliler arasında da yaşandığı ve çeşitli olumsuz yansımalarının olduğu görülmektedir. Rekabetin yoğunlaşması ve beklentilerin artması zaman zaman çocuklar üzerindeki baskıyı artırabilmekte, çocuklar arasındaki karşılaştırmaları çoğaltmakta ve skorlar üzerinden bir eğitim anlayışına dönüşebilmektedir. Bu durum, sosyal, duygusal ve psikolojik olarak olumsuz sonuçlar ortaya çıkartabilmektedir.

Yarışmacı kültürün veliler arasında yaygınlık kazanması ve çocuklarını sürekli karşılaştırmaları çocukların akranlarını rakip olarak kodlamalarına yol açabilmekte ve birlikte, dayanışma-paylaşım içinde öğrenme kültürünü ortadan kaldırmaktadır. Hatta kimi zaman velilerin öğretmenlerin işlerine karışacak ve onlara kendi işlerini öğretecek düzeyde davranış gösterdikleri de söz konusu olmaktadır. Mesleki rekabetin artması ve öğretmenlerin velilerden beklentilerinin skorlar üzerinde yoğunlaşması bu türden bir sonucu ortaya çıkartabilmektedir. Yarışmacı kültür, derinlemesine öğrenmenin keyfiyetine varmadan öğrencilerin salt skorlar etrafında değerlendirilmesine yol açabilmektedir. Bununla birlikte kıskançlık gibi bazı olumsuz duyguların daha fazla ortaya çıkmasına da neden olabilmektedir. Bu durum zamanla veliler arasındaki ilişki ve iletişimi de etkilemektedir. Ayrıca, bu türden yoğun bir rekabet, velilerin okul dışında da

çocukları için skorlarını yükseltebilecekleri takviye çalışmalar arayışlarına zemin oluşturmakta ve çocukların hayatlarının büyük ölçüde bu yarış içerisinde geçmesine neden olmaktadır.

Zembat (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, velilerle yaşanan çatışmaların genellikle velilerin öğretmen işlerine müdahale etmesinden ve öğretmenlere karşı genel bir güvensizlikten kaynaklandığı belirtmiştir. Bu bulgular araştırmamızdaki öğretmen görüşlerine göre velilerin öğretmenin işine karışma bulgusunu destekler niteliktedir. Başarı anlamında çizgiyi yakalamak isteyen veli çocuğunu ekstra kurs, özel ders aldırarak istemekte ya da sosyal anlamda etkinliklere dahil olmaya çalışmakta bu durum da sosyoekonomik seviyesi iyi olmayan velileri zor duruma sokmaktadır. Ayrıca artan rekabet yakın çevrelerde ikame eden veliler arasındaki eski samimiyet ve iş birliğini yok etmekte, aralarında huzursuzluk yaşanmaktadır.

Öğretmenler arasındaki mesleki rekabetin en çok ve doğrudan etkilediği kesim şüphesiz ki öğrenciler olmaktadır. Bu etki olumlu anlamda; akademik başarıyı arttırma ve motivasyon sağlama konularında, olumsuz anlamda ise üstün performans beklentisi, hayal kırıklığı ve yarışçı davranışlar konularında görülmektedir. Mesleki rekabeti öğretmenler daha iyi materyal üretebilme, daha farklı ve yaratıcı öğretim teknik ve stratejilerini ortaya çıkarma konusunda ele aldıklarında ve kullandıklarında bu durum öğrencilerin öğrenme biçimlerini de olumlu olarak değiştirebilmektedir. Ökmen ve diğerleri (2019) yaptıkları araştırmalarında öğretmenlerin, öğrencilerin ilgisini çekme ve ilgilerini sürdürmede bir yol olarak rekabetçi öğrenmeyi tercih edebildiklerini belirtmiştir. Bununla birlikte bu yaklaşımın gerçek değeri, öğrenme için faydalarında değil, öğretmenlere sağladığı kolaylıkta yatmakta olduğunu söylemiştir.

Kohn (1992) 90 yılı kapsayan 875'in üzerinde çalışma, rekabetçi öğrenmenin çocuklar için daha iyi eğitim sonuçları sağlamadığını gördüğünü, Johnson ve Johnson (1982) işbirlikli öğrenmenin üst düzey akıl yürütmeyi, yenilikçi düşünmeyi ve bilginin yeni bağlamlara transferini teşvik ettiğini, işbirlikli öğrenmenin, rekabetçi muadilinden daha etkili ve olumlu bir yaklaşım olduğunu, Nelson ve Dawson (2017) öğrencilerin rekabet sürecinde öğrendikleri bilgilerin, onların bu süreçte yaşadıkları olumsuzlukların telafisi olamayacağını belirtmişlerdir.

Öğretmenler arasında yaşanan mesleki rekabetin öğrenciler üzerinde olumsuz yansımaları da söz konusu olabilmektedir. Özellikle yarışçı kültürün yaygınlaşması ve yapıcı olmayan rekabetin öğretmenler arasında yaygınlaşması bazı olumsuz sonuçlar üretebilmektedir. Öğrencilerin kendi akranlarını kıskanması, dayanışma ve birlikte öğrenmenin ortadan kalkması bunlardan bazılarısıdır. Cropper'ın (1998) araştırması, rekabetçi eğitimde öğrencilerin bilişsel becerilerini geliştirmek yerine ödül ve zafere odaklandıklarını belirtmektedir. Kohn (1992) rekabetin, mekanik görevlerin hızını artırabilirken, için kalitesi düşürebildiğini, Nelson ve Dawson (2017) ise araştırmaların rekabetçi ortamlarda kaygı, stres, depresyon, reddedilme korkusu, aşırı rekabetçi tutumlar ve çocuklar arasında sürekli onaylanma ihtiyacı gibi olumsuz duyguların köruklendiğini belirtmektedir. Ayrıca literatürdeki Lam ve Seaton'ın (2016) araştırmasındaki öğrencilerin gruplar arası rekabetinin aralarındaki ilişkileri negatif etkilemesi ve olumsuz duygu, davranışlar geliştirmesi, Çamlıyer'in (1997) araştırmasındaki öğrencilerin birbirleriyle daima rekabete girdirilme üzerlerinde olumsuz (kin, kıskançlık, öfke vb.) duyguları arttırmakta ve kaybeden taraftaki öğrencilerin sonrasında bıkararak yeniden rekabete girmek istememelerine neden olabilmesi, Ural'ın (2016) araştırmasındaki eğitim sistemindeki her öğenin (aile, öğrenci, idareci, öğretmen) yer aldığı yarışçı rekabet ortamının iş birliğini, yardımlaşmayı azalttığı görülmektedir.

Araştırmadan elde edilen nitel veriler doğrultusunda okullardaki mesleki rekabetin öğretmenler arasındaki ilişkilere olumlu anlamda; aralarındaki paylaşımı arttırma şeklinde, olumsuz anlamda ise; meslektaşlar arası ilişkilerin bozulması, meslektaşların birbirini küçümsemesi, etkinlikleri saklama ve etkinliklerde birbirlerini taklit etme şekillerinde yansıdığı görülmektedir. Görüş düzeylerine bakıldığında olumsuz yansımalarının olumlu yansımalarından fazla olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim sistemi içerisinde bazı okullarda mesleki rekabet bir dayanışma ortam ve kültürü içerisinde gerçekteşmektedir. Yapıcı rekabeti destekleyen okul kültürü ve liderlik var ise meslektaşlar arasındaki rekabet daha iyiyi, ortak doğruyu ve öğrencilerin üstün yararını gözetmeyi desteklemektedir. Bu türden bir rekabet öğretmenlerin kendilerini dinç ve canlı tutmalarına yardımcı olabilmektedir. Paylaşım kültürü meslektaşlar arası ilişkinin güçlenmesini sağlamakta ve birbirlerinden öğrenmeyi ortaya çıkarmaktadır. Bu türden bir kültür öğretmenlerin meslektaşlarını rakip olmaktan çok kendisinden iyi şeyler öğreneceği kişi olarak görmesini de ortaya çıkarabilmektedir.

Öğretmenler arasındaki sosyal ilişkinin bozulması, çalışma ortamını gergin ve huzursuz olmasına yol açabilmektedir. İlişkilerin soğuk kalması, kıskançlığın artması ve öğretmenler arasındaki hukukun

zayıflaması mesleki doyumunu da olumsuz etkileyebilmektedir. Hatta kimi öğretmenlerin görüşlerine göre rekabet öğretmenlerin birbirlerini küçümsemesine bile yol açabilmektedir. Bu türden sosyal ilişkileri bozucu tarafıyla mesleki rekabetin öğretmenlere katkı sunmadığı bir hakikattir. Rekabeti, meslektaşını ezmek ya da onun önüne geçmek olarak gören öğretmenlerin bu tutum ve davranışı ilişkilere zarar vermektedir. Meslektaşlar arası dayanışma ve paylaşım yerini ayrışma ve kopmaya terk edebilmektedir. Öğretmenlerin birbirlerinin güçlü yönlerinden yararlanmak yerine birbirlerini rakip olarak görmesi kendilerine ve çevrelerine olumsuz yansiyabilmektedir. Bazı öğretmenler ise etkinliklerini meslektaşlarından gizlemeye bile çalışmaktadır ya da taklit etkinlikler ortaya çıkabilmektedir.

Zembat (2012) yaptığı araştırmasında öğretmen görüşlerini incelemiş ve öğretmenlerin birbirleri ile bilgi paylaşımı yapılmamasının aralarındaki rekabetten dolayı olduğunu belirtmiştir. Rekabetin, öğretmenlerin iş birliği yapmasını engellediği bulgusuna da ulaşmıştır. Araştırmacının bu bulgusu bizim bulgularımızı destekler niteliktedir. Horney (1998) araştırmasında, yıkıcı eğilimleri olan rekabetçiliğin, başarısızlık korkusu ve diğerlerinden düşmanca tutumlar nedeniyle kaygıya ve rekabetten kaçınmaya yol açabildiğini belirtmiştir. Açar-Eskici de (2018) araştırmasında, rekabetçi organizasyonlar içerisinde rekabetten kaçınmaya çalışan bireylerin, işten çıkarılma gibi olumsuz sonuçlarla karşı karşıya kalabildiğini ve kaçınmayı kabul edilemez olarak görülebildiğini belirtmiştir. Bu bulgular da bulgumuzu doğrudan desteklemese de çıkarılacak sonuçların benzerliğinden dolayı paralellik taşımaktadır.

Sonuç itibarıyla rekabetin en yoğun yaşandığı branş olarak sınıf öğretmenliği ve okul öncesi öğretmenliğini göstermektedir. Rekabeti ortaya çıkaran faktörler kişilik özellikleri, takdir görme ihtiyacı, veli profili, okul ortamı, sosyal medya paylaşımları, öğrenciden kaynaklı faktörler, mesleki özellikler, etiketlenme korkusu, mesleki doyum elde etme ve veli baskısı olarak belirlenmiştir. Mesleki rekabetin öğretmenlerin mesleki pratiklerine olumlu yansımaları, olumsuz yansımalarına göre daha seyrek şekilde, velilere yansımaları olumlu anlamda değişim ve yenilik ile özveri şeklinde görülmektedir. Ancak olumsuz anlamda öğretmenin işine karışma, kıskançlık ve huzursuzluk ile çocukları karşılaştırma şeklinde kendini göstermektedir.

Öğrencilere yansımaları olumlu anlamda akademik başarıyı artırma ve motivasyon sağlama şeklinde görülmektedir. Ancak olumsuz anlamda üstün performans beklentisi, hayal kırıklığı ve yarışçı davranışlar şeklinde ortaya çıkmaktadır. Rekabetin öğretmenler arasındaki ilişkilere yansımaları, olumlu anlamda aralarındaki paylaşımı artırma şeklinde görülmektedir. Ancak olumsuz anlamda meslektaşlar arası ilişkilerin bozulması, meslektaşların birbirini küçümsemesi, etkinlikleri saklama ve etkinliklerde birbirlerini taklit etme şeklinde yansıtıldığı belirlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre aşağıda bazı öneriler sunulmuştur:

Meslektaşlar arası iş birliği teşvik edilmelidir. Okul yöneticileri, meslektaşlar arasında iş birliği ve paylaşımı teşvik etmek için gerekli ortamı sağlamalıdır. Bu, öğretmenlerin birbirlerine destek olmalarını ve birbirlerinden öğrenmelerini kolaylaştıracak ve mesleki rekabetin olumsuz etkilerini azaltacaktır.

Öğretmenlere mesleki gelişim fırsatları sunulmalıdır. Okul yöneticileri, öğretmenlere mesleki gelişim fırsatları sunarak, öğretmenlerin mesleki becerilerini ve bilgilerini arttırmalarına yardımcı olabilir. Bu da öğretmenlerin kendilerine olan güvenlerini arttırarak mesleki rekabet algısını azaltabilir.

Öğretmenler arasında iş bölümü yapılmalıdır. Okul yöneticileri, öğretmenler arasında iş bölümü yaparak, her öğretmenin kendi alanında uzmanlaşmasını sağlamalıdır.

İş birliği ve paylaşım kültürü oluşturulmalıdır. Okul yöneticileri, meslektaşlar arasındaki iş birliğini arttırmak ve paylaşım kültürünü geliştirmek için çalışmalar yapabilirler. Örneğin, eğitim konularında düzenli olarak atölye çalışmaları veya seminerler düzenleyerek meslektaşlar arasında bilgi paylaşımı sağlanabilir.

Öğretmenler, öğrenciler arasındaki dayanışmayı teşvik etmelidir. Öğretmenler, sınıflarında dayanışma ve iş birliği kültürünü oluşturmak için farklı etkinlikler düzenleyebilirler. Örneğin, öğrenciler arasında grup çalışmaları yapılabilir, takım oyunları oynanabilir ve proje tabanlı öğrenme yaklaşımı uygulanabilir.

Rekabetin olumlu yönleri vurgulanmalıdır. Rekabetin, öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı ve motivasyon sağladığı bilinmektedir. Bu nedenle, öğretmenler, öğrencilere rekabetin olumlu yönlerini vurgulayarak onları teşvik edebilirler. Ancak, öğretmenler, öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmadan ve üstün performans beklentisi yaratmadan bu yaklaşımı benimsemelidirler.

Sonraki araştırmalar öğretmenler arasındaki rekabet algısını etkileyen faktörleri daha detaylı bir şekilde ele alabilir. Özellikle, öğretmenlerin algıladığı rekabet faktörleri arasında yer alan kişilik özellikleri, takdir

görme ihtiyacı ve etiketlenme korkusu gibi faktörlerin öğretmenlerin rekabet algısı üzerindeki etkileri daha ayrıntılı bir şekilde araştırılabilir. Rekabetin öğretmenlerin mesleki pratikleri üzerindeki etkisi daha ayrıntılı bir şekilde ele alınabilir. Özellikle, mesleki rekabetin öğretmenlerin iş birliği yapma eğilimlerini, mesleki paylaşım ve dayanışma davranışlarını nasıl etkilediği konuları üzerinde daha fazla durulabilir. Öğretmenlerin rekabet algısının öğrencilere yansımaları ve öğrencilerin bu duruma nasıl tepki verdikleri daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilir. Bu bağlamda, öğrencilerin rekabeti nasıl algıladıkları, bu algının öğrenme sürecine olan etkileri ve öğrencilerin rekabeti nasıl deneyimledikleri konuları üzerinde durulabilir. Ayrıca, öğrencilerin rekabeti olumlu veya olumsuz yönde etkileyen faktörler de araştırılabilir.

Etik Beyan

“Öğretmenlerde Mesleki Rekabeti Ortaya Çıkartan Faktörler ve Mesleki Rekabetin Yansımaları” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Gerekli olan etik kurul izinleri Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’nun 20/10/2022 tarih ve 2022/422 sayılı toplantısında alınmıştır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

İlk Yazar: Literatür taraması, verilerin toplanması ve transkripsiyonu (%50). İkinci Yazar: Literatür taraması, verilerin analizi, yorumlanması, tartışma ve sonuç (%50)

Çatışma Beyanı

Yazarlar arasında herhangi bir çatışma bulunmamaktadır.

Not

İlk yazarın 2023’te tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Kaynakça

- Açar-Eskici, A. (2018). *Örgütlerde bireyler arası rekabetin dinamikleri* (Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye.
- Akbayırılı, Y. ve Aydın, B. (2000). Bir ölçek geliştirme çalışması: Rekabetçi tutum ölçeği (RTÖ): Geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliliği. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 9-24.
- Akın, F., Şimşek, O. ve Erdem, F. (2007). *Türkiye’de eğitim sorunu, toplumsal aktörlere göre eğitim sorunlarına bakış*. Ankara: Türk Eğitim Sen Yayınları.
- Aksoy, N., Deniz, E.E. ve Algan, B. (2017). *Kamu okullarındaki piyasalaşma*. N. S. Baykal, A. Ural ve Z. Alica (Ed.), Eleştirel eğitim seçkisi içinde (ss. 9-31). Ankara: Pegem.
- Altan, M. Z. ve Özmuşul, M. (2022). Geleceğin Türkiye’sinde öğretmen refahı: Öğretmenlik meslek kanununun kayıp parçası. *Abmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 24-42.
- Ateş, S., Çetinkaya-Özdemir, E. ve Taneri, A. (2019). İstenmeyen öğretmen davranışlarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 37-56.
- Beersma, B., Hollenbeck, J. R., Humphrey, S. E., Moon, H., Conlon, D. E. ve Ilgen, D.R. (2003). Cooperation, competition, and team performance: Toward a contingency approach. *Academy of Management Journal*, 46, 572-590.
- Belfield, C. R. ve Levin, H. M. (2002). The effects of competition between schools on educational outcomes: A review for the United States. *Review of Educational Research*, 72(2), 279-341.
- Buyruk, H. (2014). Öğretmen performansının göstergesi olarak merkezi sınavlar ve eğitimde performans değerlendirme. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 28-42.
- Çamlıyer, H. (1997). *Çocuk hareket eğitimi ve oyun*. Manisa: Can Ofset.
- Çetin, A. ve Ünsal, S. (2019). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal, psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304-323.
- Cretsingher, M. A. (2003). Academic competitiveness among graduate students. <http://www2.uwstout.edu/content/lib/thesis/2003/2003cretsingerm.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Cropper, C. (1998). Is competition an effective classroom tool for the gifted student? *Gifted Child Today Magazine*, 21(3), 28-31.
- Deutsch, M. (1949). An experimental study of the effects of cooperation and competition upon group processes. *Human Relations*, 2(3), 199-231.
- Dewey, J. (1995). *Eğitimde ahlak ilkeleri* (Çev. F. Oğuzkan). Ankara: Şafak Matbaacılık.
- Dweck, C. (2000). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development* (Essays in Social Psychology). Philadelphia: Psychology Press.
- Eroğlu, O. (2005). Neoliberal politikaların eğitime etkileri. 80.251.40.59/education.ankara.edu.tr/aksoy/reform/reform/guz0506/eroglu.doc sayfasından erişilmiştir.

- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations*, 7, 117-140.
- Fitzgerald, L. (2015). *Consequences of high-stake testing*. Rochester, NY: St. John Fisher College, Fisher Digital Publications.
- Garcia, S. M., Tor, A. ve Schiff, T. M. (2013). The psychology of competition: a social comparison perspective. *Perspectives on Psychological Science*, 8, 634-650.
- Giddens, A. (2014). *Modernite ve bireysel kimlik*. İstanbul: Say.
- Gümüş, D. ve Kanbur, A. (2021). Çalışanların rekabetçi tutumu: Benlik saygısı ve kontrol odağının açıklayıcı rolü. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(2), 673-700.
- Güney, S. (2004). *Açıklamalı yönetim-organizasyon ve örgütsel davranış terimler sözlüğü*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Hays, N. A. ve Bendersky, C. (2015). Not all inequality is created equal: effects of status versus power hierarchies on competition for upward mobility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 108(6), 867-882.
- Herzberg, F. (1968). One more time: how do you motivate employees. *Harvard Business Review*, 46, 53-62.
- Hilk, C. L. (2013). *Effects of cooperative, competitive and individualistic learning structures on college student achievement and peer relationships: A series of meta-analyses* (Doctoral Dissertation). University of Minnesota, USA.
- Jabbar, H., Fong, C. J., Germain, E., Li, D., Sanchez, J., Sun, W.-L. ve Devall, M. (2022). The competitive effects of school choice on student achievement: a systematic review. *Educational Policy*, 36(2), 247-281
- Johnson D.W. ve Johnson, R.T. (1982). Effects of cooperative, competitive and individualistic learning experiences on cross-ethnic interaction and friendships. *The Journal of Social Psychology*, 118(1), 47-58.
- Kahveci, H. (2021). Öğretmenlerin rekabetçi tutumlarının eğitim felsefesi inançları tarafından yordanma düzeyinin belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 50(2), 1069-1099.
- Kaya, K. (2022). *Okul öncesi eğitimde öğretmen veli çatışma durumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi, Yozgat.
- Keskin, D. (2012). *Bitmeyen sınavlar, yaşanmayan hayaller: Eğitimde paradigma değişimi*. Ankara: Dipnot Yayınları
- Kırkağaç, Ş. ve Bayrak, C. (2019). TEOG sınavının öğretmenler üzerinde yarattığı performans algısının incelenmesi: Kütahya örneği. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 761-786.
- Kilduff, G.J., Elfenbein, H. A. ve Staw, B.M. (2010). The psychology of rivalry: a relationally dependent analysis of competition. *Academy of Management Journal*, 53(5), 943-969.
- Kohn, A. (1992). *No contest: The case against competition*. Boston New York: Houghton Mifflin.
- Kolawole, E.B. (2008). Effects of competitive and cooperative learning strategies on academic performance of Nigerian students in mathematics. *Educational Research and Reviews*, 3(1), 33-37.
- Köknel, Ö. (1995). *Kayıptan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Köroğlu, A. (2008). *Lise öğrencilerinin mükemmeliyetçilik özellikleri ile rekabetçi tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Krishnan, B. C., Netemeyer, N. G. ve Boles, J.S. (2002). Self-efficacy, competitiveness, and effort as antecedents of salesperson performance. *The Journal of Personal Selling and Sales Management*, 22(4), 285-295.
- Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 131-141.
- Ladd, H. F. ve Fiske, E.B. (2003). Does competition improve teaching and learning? Evidence from New Zeland. *Educational Evolution and Policy Analysis*, 25(1), 97-112.
- Lam, V. L. ve Seaton, J. (2016). Ingroup/outgroup attitudes and group evaluations: The role of competition in British classroom settings. *Child Development Research*, 1-10.
- Malkoç, A. ve Erginsoy, D. (2008). Rekabetçi tutum, bilişsel çarpıtılmalar ve çok boyutlu kıskançlık. *Türk Psikiyatri Dizi*, 28, 1-14.
- Mead, N. ve Maner, J. (2012). When me versus you becomes us versus them: how intergroup competition shapes ingroup psychology. *Social and Personality Psychology Compass*, 6(8), 566-574.
- Merriam, N. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Ed. Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayınları.
- Mulvey, P. W. ve Ribbens, B. A. (1999). The effects of intergroup competition and assigned group goals on group efficacy and group effectiveness. *Small Group Research*, 30, 651-677.
- Navaro, L. (2011). *Haset ve rekabet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Nelson, R. ve Dawson, P. (2017). Competition, education and assessment: Connecting history with recent scholarship. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 42(2), 304-315.
- Okçabol, R. (2007). *Küreselleşme ve eğitim* (E. Oğuz ve A. Yakar, Editör). Küreselleşme ve eğitim (ss.141-163) içinde. Ankara: Dipnot.
- Ökmen, B., Şahin, Ş., Boyacı, Z. ve Kılıç, A. (2019). Rekabete dayalı eğitim anlayışı bağlamında bilgi yarışmalarına bakış. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 15(3), 253-266.
- Özsoy, S. (2009). Türk modernleşmesi, demokrasi ve eğitim: Dewey perspektifinden bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(4), 1895-1931.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed. Bütün, M. ve Demir, S.B.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Schrock, W. A., Hughes, D. E., Fu, F.Q., Richards, K. A. ve Jones, E. (2014). Better Together: trait competitiveness and competitive psychological climate as antecedents of salesperson organizational commitment and sales performance. *Marketing Letters*, 27(2), 1-10.

- Sheridan, S. ve Williams, P. (2011). Developing individual goals, shared goals, and the goals of others: Dimensions of constructive competition in learning contexts, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55(2), 145-164.
- Skon, L., Johnson, D. W. ve Johnson, R.T. (1981). Cooperative peer interaction versus individual competition and individualistic efforts: Effects on the acquisition of cognitive reasoning strategies. *Journal of Educational Psychology*, 73(1), 83-92.
- Spataro, S. E., Pettit, N. C., Sauer, S. J. ve Lount Jr., R. B. (2014). Interactions among same-status peers: Effects of behavioral style and status level. *Small Group Research*, 45(3), 314-336.
- Teng, S. S., Abu Bakar, M. ve Layne, H (2020) Education reforms within neoliberal paradigms: A comparative look at the Singaporean and Finnish education systems. *Asia Pacific Journal of Education*, 40(4), 458-471.
- Ural, A. (2016). Yarışmacı eğitim anlayışının etkileri üzerine bir çözümleme. *Eleştirel Pedagoji*, 43, 19-24.
- Üresin, B. (2012). *Beden eğitimi derslerinde uygulanan bireysel rekabetçi ve işbirlikçi hedef yönelimlerinin ilköğretim 2. kademesinde okuyan öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Yenidünya, A. (2005). *Lise öğrencilerinde rekabetçi tutum, benlik saygısı ve akademik başarı ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K., Altınkurt, Y. ve Çokluk, Ö. (2011). Eğitim inançları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 335-350.
- Zembat, R. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticisi, meslektaşları ve aileler bağlamında algıladıkları çatışma durumlarının incelenmesi. *Eğitim Bilim*, 37(163), 203-215.
- Zhao, X. (2015). *Competition and compassion in Chinese secondary education*. New York: Palgrave Macmillan.

EXTENDED ABSTRACT

Inter-teacher professional competition is a topic that examines the competitive attitudes among teachers and the factors influencing these attitudes. In this context, the researchers observed both positive and negative effects of competition among colleagues. Firstly, the positive effects of professionalism during the competition should be taken into the consideration. Competition can encourage teachers to enhance their professional development and strive for better teaching practices. With the motivation to aim for high performance and increase achievement, competition among teachers can promote the sharing of innovative practices and best approaches in the profession. Competitive attitudes can serve as a driving force for teachers to improve continuously themselves and advance their professional skills. However, the negative effects of professional competition should not be disregarded. Competition can lead to a weakening of collaboration and solidarity culture among colleagues and cause distrust and division. Competitive attitudes can increase stress and anxiety among teachers, negatively impacting job satisfaction and the quality of the work environment. Additionally, in a competitive environment, the sharing of knowledge and resources may decrease, and differences and conflicts among teachers may arise. Understanding the factors that influence inter-teacher professional competition is important for the development of policies and practices in this field. Factors that may influence teachers' competitive attitudes may include institutional conditions, administrative policies, career opportunities, performance evaluation systems, and professional support mechanisms within educational institutions. The impact of these factors should be carefully examined to understand how they shape teachers' competitive attitudes. Existing research has examined the level of competition between students, types of schools, and the relationship between competition levels among organizations in other sectors such as healthcare, finance, and sports, along with the factors influencing competition and various variables (Koroğlu, 2008; Malkoç and Erginsoy, 2008; Üresin, 2012; Yenidünya, 2005). However, no study has been found in the literature investigating teachers' professional competition, competitive attitudes, the factors influencing them, and the reflections of competition. Understanding the consequences of competition among teachers, particularly in the educational system, can generate valuable insights for practitioners in determining their professional attitudes. Therefore, it is expected that this study will address some gaps in the literature, in addition to complementing other existing studies. In this research, a qualitative methodology tradition, specifically the phenomenology design, was chosen to uncover how inter-teacher professional competition is experienced and interpreted, and what professional competition means for teachers. The study group was determined through purposive sampling using the "Maximum Variation and Criterion Sampling" approach. The study group consists of 16 teachers working in different levels and disciplines in official and private educational institutions affiliated with the Düzce Provincial Directorate of National Education during the 2022-2023 academic year. Data for the study were collected using a semi-structured interview form that included a total 11 questions. The authors used content analysis to collect data. The study's findings indicate that the teaching profession is most intensely competitive in elementary education, followed by preschool education. The factors contributing to competition are personality traits, the need for recognition, parent profiles, school environment, social media posts, student-related factors,

professional characteristics, fear of labeling, achieving professional satisfaction, and parental pressure. The positive impact of professional competition on teachers' professional practices is less frequent than its negative impact. As for its influence on parents, professional competition is seen positively as a means of change, innovation, and dedication. Negatively, it manifests as interference in teachers' work, jealousy, discomfort, and comparing children. Regarding its impact on students, competition is shown to have positive effects as improving academic achievement and motivation. However, negative consequences include high-performance expectations, disappointment, and competitive behavior. Competition affects the relationships between teachers positively by increasing sharing among them, but negatively by deteriorating collegial relationships, fostering a sense of belittlement, hiding activities, and imitating each other's practices. The competition is most intense in the teaching branches of elementary and preschool education. The factors that contribute to competition have been identified as personality traits, the need for recognition, parent profiles, school environment, social media posts, student-related factors, professional characteristics, fear of labeling, achieving professional satisfaction, and parental pressure. The positive impact of professional competition on teachers' professional practices is observed and compared to its negative impact. As for its influence on parents, professional competition is seen positively as a means of change, innovation, and dedication. However, negatively, it manifests as interference in teachers' work, jealousy, and discomfort, comparing children. Regarding its impact on students, competition has positive effects like improving academic achievement and motivation. Nevertheless, negative consequences include high-performance expectations, disappointment, and competitive behavior. The reflection of competition on teacher relationships is seen positively. However, negatively, it leads to deteriorating collegial relationships, a sense of belittlement among colleagues, hiding activities, and imitating each other's practices.